

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Musiikintekijän oikeudet julkaisemattomaan materiaaliinsa

Aro, Juha

2013 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Musiikintekijän oikeudet julkaisemattomaan materiaaliinsa

Aro Juha
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Lokakuu, 2013

Aro, Juha

Musiikintekijän oikeudet julkaisemattomaan materiaaliinsa

Vuosi	2013	Sivumäärä	45
-------	------	-----------	----

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää minkälaisia käytäntöjä musiikkialalla on musiikkikappaleiden ensijulkaisuun liittyen. Toimeksiantajana opinnäytetyössä on Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry.

Opinnäytetyön teoriaosuus muodostuu musiikkialan ja sen toimijoiden kuten myös tekijänoikeuden kuvaamisesta.

Opinnäytetyön tutkimusosuudessa selvitin musiikintekijöiden kokemuksia kappaleiden ensijulkaisuun liittyvistä käytänteistä. Tutkimus koostui kahdesta osasta, joista ensimmäinen musiikintekijöille lähetettävästä kyselystä ja toinen kahdesta puhelinhaastattelusta.

Kysely toteutettiin Laurean e-lomakkeella eli sähköisellä kyselylomakkeella. Kyselylomakkeeseen johtavalla linkillä varustettu saatekirje lähetettiin Elvis ry:n toukokuun uutiskirjeen mukana kaikille yhdistyksen jäsenille. Noin 700:sta kyselyn saaneesta musiikintekijästä 9 vastasi. Pienestä vastausmäärästä johtuen tein puhelinhaastatteluja kyselylomakkeen tulosten tueksi.

Puhelinhaastattelut tukivat kyselyssä esille tullutta tulosta siitä, että musiikintekijät saavat levy-yhtiöiltä useammin ilmoituksia levyille päätyvistä, kuin päätyttömistä kappaleista. Puhelinhaastatteluiden perusteella ensitalennusluvan kysyminen ei ole yleinen käytäntö musiikkialalla.

Kaikki kyselyyn vastanneet olivat sitä mieltä, että on tärkeää, että musiikkialalle kehitettäisiin yleinen käytäntö, joka takaisi sen, että levy-yhtiö ilmoittaa musiikintekijälle, kun tämän kappale on varmistunut tulevaisuuteen levy-yhtiön artistin levyille. Puhelinhaastatteluista nousi esille ajatus levy-yhtiöiden, musiikintekijöiden ja muiden asiaan liittyvien tahojen välisestä ekstranetistä, johon kirjautumalla näkisi reaaliajassa kappaleiden tilanteen eli sen, ovatko kappaleet vapailla markkinoilla, varattuja vai kenties jo julkaistuja.

Tutkimuksen pohjalta tehdyt kehitysehdotukset esiteltiin Elvis ry:n toiminnanjohtaja Aku Toivoselle.

Asiasanat: musiikkiala, musiikintekijä, tekijänoikeus

Aro, Juha

The legal rights of music makers to their unreleased material

Year	2013	Pages	45
------	------	-------	----

The aim of this thesis project was to examine conventions concerning the first release of songs in the music industry. The thesis was commissioned by Elvis - The Finnish Society of Composers and Lyricists.

The theoretical section of the thesis describes the music industry, its contributing parties and copyright legislation. In the empirical research section of the thesis, the songwriters' experiences concerning the first release of their songs were examined through a survey, consisting of a questionnaire and two telephone interviews.

The survey was carried out using a Laurea e-form, which was sent via a link to all Elvis members. 9 members out of a total of 700 responded to the questionnaire. Due to the low response rate, two telephone interviews were conducted to support the results of the questionnaire.

The telephone interviews confirmed the results of the questionnaire in the following area: songwriters receive more notices from record companies regarding songs that are going to be published than of songs that are not going to be published. According to the telephone interviews, it is not common practice in the music industry for record companies to ask for the songwriter's permission to record their songs for the first time.

All of the questionnaire respondents thought that it is important that record companies send notices to songwriters when their songs are going to be published on record company artists' records. In the telephone interviews the idea of an extranet between record companies, songwriters and other parties concerning the subject was raised. This extranet could show the real-time situation of songs, such as whether the song is available, booked by a record company or already published.

Development suggestions based on the study were presented to Aku Toivonen, the executive director of Elvis.

Keywords: music business, songwriter, copyright

Sisällys

1	Johdanto.....	6
	1.1 Tausta.....	6
	1.2 Tavoite.....	8
2	Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry.....	8
3	Musiikkiala.....	9
	3.1 Musiikintekijä - säveltäjä, sanoittaja, sovittaja.....	11
	3.2 Levy-yhtiö.....	12
	3.3 Musiikinkustantaja.....	14
4	Tekijänoikeusjärjestöt.....	15
	4.1 Gramex.....	15
	4.2 Teosto.....	15
5	Teoston keräämät korvaukset.....	16
	5.1 Hyvitysmaksu.....	16
	5.2 Esityskorvaukset.....	16
	5.3 Tallentamiskorvaukset.....	17
	5.4 Teoston jakosääntö.....	17
6	Tekijänoikeus.....	18
	6.1 Sävellysteos.....	19
	6.2 Taloudelliset ja moraaliset oikeudet.....	19
	6.2.1 Taloudelliset oikeudet.....	20
	6.2.2 Moraaliset oikeudet.....	21
	6.3 Tekijänoikeussuojan kesto.....	21
	6.4 Tallennuslupa sekä ensitallennuslupa.....	22
7	Kysely ja haastattelut.....	22
	7.1 Tutkimusmenetelmät.....	22
	7.2 Kyselyn toteutus.....	23
	7.3 Kysymyslomake.....	23
	7.4 Kyselyn tulokset.....	24
	7.5 Haastattelujen toteutus.....	30
	7.6 Haastattelun runko.....	30
	7.7 Haastattelujen tulokset.....	30
8	Johtopäätökset.....	34
	8.1 Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset.....	35
	8.2 Toimeksiantajan palaute.....	36
	Lähteet.....	37
	Taulukot.....	40
	Liitteet.....	41

1 Johdanto

Musiikki on koko ajan ympärillämme niin radiossa ja televisiossa kuin kaupassa ja kuntosalilla. Jokaisella laululla on oma tekijänsä, mutta tulemmeko laulua kuntosalilla kuunnellessamme ajatelleeksi, kuka kappaleen on tehnyt. Ehkä saatamme pohtia kappaleen esittäjää tai kappaleen nimeä, mutta kappaleen tekijä saattaa jäädä monesti unohtuiksi. Kuntosaleilla ja kaupassa soi tälläkin hetkellä paljon kappaleita, joiden tekijä on eri henkilö, kuin kappaleen esittäjä. Merkittävää osaa näistä kappaleista ei olisikaan ilman kappaleen tekijää eli musiikintekijää.

Musiikkiala on murroksessa, kun levymyynti laskee ja suoratoisto kasvattaa jalansijaa. Voisi sanoa myös suomalaisen musiikintekijän elävän murrosvaihetta, sillä suomalaiset musiikintekijät ovat olleet lähiaikoina tekemässä kappaleita, jotka ovat yltäneet niin Yhdysvaltojen, Aasian kuin Euroopan myyntilistojen kärkeen.

Keskityn tässä opinnäytetyössä suomalaisiin kevyen musiikin kentällä toimiviin musiikintekijöihin. Esittelen termin musiikintekijä kuten myös tahoja, joiden kanssa musiikintekijä tekee yhteistyötä. Näistä esitellään muun muassa levy-yhtiöt, musiikinkustantajat ja tekijänoikeusjärjestöt Gramex ja Teosto. Käyn läpi myös tekijänoikeutta, joka on keskeinen musiikintekijän oikeuksista.

Selvitän opinnäytetyössä, minkälaisia käytäntöjä musiikkialalla on musiikkikappaleiden ensijulkaisuun liittyen. Toimeksiantajana opinnäytetyössä on Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry, joka on kevyen musiikin etujärjestö. Se on perustettu vuonna 1954. Järjestöön voi liittyä Teoston asiakkaina olevat säveltäjät, sanoittajat ja sovittajat, joilla on riittävästi julkaistua tai julkisesti esitettyä tuotantoa (Elvis ry 2012). Tarkemmin Elvis ry:stä kerrotaan luvussa 2.

1.1 Tausta

Keskityn opinnäytetyöni tutkimusosiossa selvittämään musiikintekijöiden kokemuksia heidän kappaleidensa ensijulkaisusta. Elvis ry:n toiminnanjohtaja Aku Toivosen mukaan yhdistys on saanut jäseniltään viestejä siitä, että musiikkialalla saattaisi olla vallalla musiikkikappaleiden ensijulkaisuun liittyvä käytäntö, joka ei palvele musiikkialaa eikä varsinkaan musiikintekijää (Toivonen 2012).

Kappaleiden ensijulkaisusta ja varsinkaan siihen kuuluvista käytännöistä ei ole turhan laajalti tietoa saatavilla, joten tutkimus aiheesta on mielestäni enemmän kuin kohdallaan. Selvitän musiikintekijöiden kokemuksia, mikä on mielestäni myös selkeästi harvinaisempaa, kuin mu-

siikin esittäjien kokemuksien selvittäminen, koska musiikintekijät ovat yleensä niitä, jotka puurtavat esittäjien taustalla astumatta parrasvaloihin.

Tämä yllä mainittu ensijulkaisuun liittyvä käytäntö käy ilmi seuraavanlaisesti: Musiikintekijä tekee kappaleen ja lähettää sen jollekin levy-yhtiölle, jotta kappale päätyisi julkaistuksi levy-yhtiön artistin levyllä. Ongelma on siinä, että levy-yhtiö on Elvis ry:n saamien viestien mukaan julkaissut tämän lähetetyn kappaleen artistinsa levyllä, mutta ei ole kuitenkaan ilmoittanut musiikintekijälle kappaleen julkaisusta. (Toivonen 2012.)

Varmistus kappaleen levyllä tulosta selviääkin musiikintekijälle yleensä vasta levyn julkaisun jälkeen esimerkiksi siinä vaiheessa, kun musiikintekijä näkee tekemänsä kappaleen kaupan levyhyllyssä olevan artistin levyn takakannessa. Toisaalta voi käydä niinkin, että kappaletta ei koskaan julkaista, jolloin kappaleen tekijä ei taas saa tietoa siitä, että kappale ei ole pääty-nyt levy-yhtiön artistin levyllä. (Toivonen 2012.)

Musiikintekijän epätietoisuus kappaleen käytöstä voi johtaa siihen, että joku toinen voisi olla kiinnostunut julkaisemaan kappaleen levyllä, mutta kappale on ”jumissa” levy-yhtiössä, jonne musiikintekijä kappaleen on aiemmin lähettänyt eikä kappaletta täten voida luvata tämän toisen tahon julkaistavaksi. Jos levy-yhtiö, jossa kappale on ”jumissa”, ei päädy julkaisemaan kappaletta, niin silloin voi käydä siten, että tämä toinen taho on jo tehnyt levyn, jolle musiikintekijän valmis kappale olisi suostuttu ottamaan. Lopputuloksena kappale jää musiikintekijälle eikä päädy kummankaan tahon julkaisemaksi. (Toivonen 2012.)

Tämä ongelma ei koske musiikintekijää, jonka kanssa levy-yhtiö on tehnyt sopimuksen, jossa määritellään, että tältä tietyltä musiikintekijältä tulee levyllä esimerkiksi kuusi kappaletta levyn kymmenestä kappaleesta. Ongelma koskee näitä neljää muualta tulevaa kappaletta, jotka voivat olla levy-yhtiöön jo aiemmin tulleita tai sitten musiikintekijöiden varta vasten tälle levyllä ja artistille tekemiä kappaleita. Musiikkialalla on Toivosen mukaan tapana, että ammattimaisille musiikintekijöille ilmoitetaan jonkin tietyn levyn olevan tekeillä, jolloin musiikintekijät alkavat tehdä kappaleita tälle levyllä. Levy-yhtiö voi tosin valita myös yhtiöön jo aiemmin tulleista kappaleista niitä, jotka sopisivat tekeillä olevalle levyllä. (Toivonen 2012.)

Kappale voi myös olla aikaan sidottu, jolloin kappaleen koukku voi päästä vanhentumaan, koska kappaleen päättymisestä levyllä ei ilmoiteta musiikintekijälle. Jos kappaleen käyttämättömyydestä olisi ilmoitettu musiikintekijällä, olisi hän voinut etsiä kappaleelle uutta julkaisijaa. Esimerkki tällaisesta aikaan sidotusta koukusta voisi olla vaikkapa henkilön A ensimmäisenä Suomessa tekemä puhekielistä tekstiä sisältävä kappale. Tällainen koukku voi vanhentua siinä mielessä, jos vaikkapa henkilö B julkaisee oman puhekieltä sisältävän, mutta henkilön A kappaleen jälkeen tehdyn kappaleensa ennen henkilön A kappaletta. Tällöin puhekieltä en-

simmäisenä Suomessa lisännyt henkilö A ei saa kunniaa siitä, että on lisännyt ensimmäisenä Suomessa puhekieltä kappaleen tekstiin. Aku Toivonen vertaakin musiikintekijöitä keksijöihin, jotka luovat tuotteen ja haluavat tiedon siitä, meneekö tuote tuotantoon. (Toivonen 2012.)

1.2 Tavoite

Tavoitteenani on selvittää, onko edellä mainittuja ensijulkaisuun liittyviä käytäntöjä vallalla musiikkialalla. Tulosten perusteella teen kehitysehdotuksen, miten mielestäni kannattaisi toimia kappaleiden ensijulkaisuun liittyen. Elvis ry päättää sitten kehitysehdotuksen pohjalta, miten Se haluaa jatkaa asian selvitystä.

Opinnäytetyön tutkimusongelmana on selvittää, onko musiikkialalla käytössä sellainen käytäntö, että levy-yhtiöt eivät ilmoita musiikintekijöille heidän kappaleidensa levyllä päättämisestä tai päättämättömyydestä. Selvitän työssä myös musiikintekijöiden mielipiteitä tällä hetkellä vallalla olevasta käytännöstä sekä uuden käytännön kehittämistä. Selvitän myös ensitällensulun kysymisen yleisyyttä.

Jos käytäntö on vallalla, Toivosen mukaan olisi tärkeää luoda levy-yhtiöiden ja musiikintekijöiden välille pelisäännöt, joiden mukaan levy-yhtiöt käsittelevät musiikintekijöiden julkaisemattomia kappaleita. Toivosen mielestä nämä pelisäännöt olisivat paikallaan, sillä asetelma vaikuttaa siltä, että musiikintekijää ei arvosteta. Hyvätkään kappaleet eivät välttämättä päädy julkaistuksi tämän epätietoisuuden vallitessa. Pelisäännöt parantaisivat Toivosen mukaan myös musiikintekijöiden arvostusta alalla. (Toivonen 2012.)

2 Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry

Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry on kevyen musiikin etujärjestö, joka on perustettu vuonna 1954. Järjestöön voi liittyä Teoston asiakkaina olevat säveltäjät, sanoittajat ja sovittajat eli musiikintekijät, joilla on riittävästi julkaistua tai julkisesti esitettyä tuotantoa. Tällä hetkellä järjestöön kuuluu yli 700 jäsentä. Järjestön tehtävänä on suomalaisten säveltäjien, sanoittajien ja sovittajien taloudellisten ja ammatillisten etujen, yhteiskunnallisen arvostuksen sekä yhteisöllisyyden edistäminen. Näihin edellä mainittuihin kuuluvat mm. oikeus- ja sopimusneuvonta, työehtosopimukset, yleinen edunvalvonta sekä kotimaisen musiikin tekemisen tukeminen. Järjestö ottaa myös aktiivisesti osaa tekijänoikeuteen liittyviin asioihin kuten myös kulttuuripoliittiseen toimintaan. (Elvis ry 2012.)

Elvis ry on yksi tekijänoikeusjärjestö Teoston kolmesta jäsenjärjestöstä. Muita ovat Suomen Säveltäjät ry sekä Suomen Musiikkikustantajat ry. Järjestön toiminnanjohtaja on Aku Toivonen, puheenjohtajana toimii Kaija Kärkinen. Järjestö hallinnoi Malmstén -säätiötä, joka jakaa

apurahoja luovan kotimaisen säveltaiteen edistämiseksi. Järjestö myöntää myös vuosittain Prix Elvis -tunnustuksen ja Juha Vainio -palkinnon. (Elvis ry 2012.)

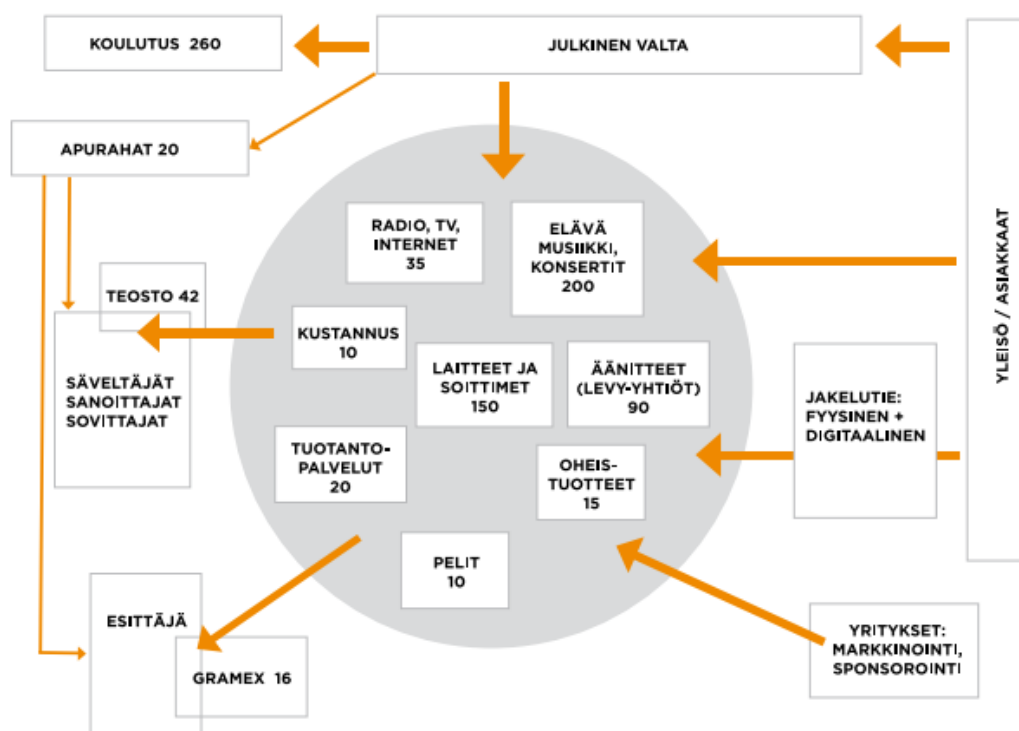
Musiikintekijän ammatin arvostuksen kasvattaminen on tärkeää Elvis ry:lle. Musiikintekijän ammatin arvostuksen kasvu johtaa väistämättä siihen, että alalle pyrkii enemmän tekijöitä, mikä taas osaltaan edesauttaa sitä, että syntyy suomalaisten musiikintekijöiden menestystarinoita. Elvis ry:n yhtenä tavoitteena on, että suomalaisille musiikintekijöille syntyisi kansainvälisiä menestystarinoita. Näillä kansainvälisillä menestystarinoilla tarkoitetaan sitä, että suomalaisten musiikintekijöiden kappaleita julkaistaisiin kansainvälisten artistien levyillä. (Toivonen 2012.)

3 Musiikkiala

Musiikkiala muodostuu monista alasektoreista. Musiikkialan ja muiden alojen välinen rajanveto onkin käymässä koko ajan vain häilyvämmäksi. Musiikkiala sisältää suuren määrän sekä luovaa että liiketaloudellista toimintaa. Tällä toiminnalla on merkittävä vaikutus myös muille aloille, kuten media- ja viihdeteollisuuteen, tieto- ja viestintätekniikkaan sekä palveluihin ja kaupan alalle. (Argillander & Martikainen 2009.)

Musiikin tekijät ja esittäjät muodostavat musiikkialan ytimen. Musiikin tekijät ja esittäjät voivat olla yksityishenkilöitä, pieniä yrityksiä tai esimerkiksi sinfoniaorkestereita. Teosto ajaa säveltäjien, sanoittajien, sovittajien sekä kustantajien oikeuksia. Gramex taas ajaa esittäjien ja äänitettäjien oikeuksia. (Argillander & Martikainen 2009.)

Kuviosta 1 näemme yhteenvedon suomalaisesta musiikkialasta ja siitä, miten rahavirrat kulkevat alan eri tekijöiden välillä. Kuvasta voimme havaita muun muassa, että yleisö/asiakkaat, yritykset sekä julkinen valta toimivat Suomessa musiikkialan rahoittajina. Veronmaksajat eli yleisö/asiakkaat taas toimivat merkittävältä osin julkisen vallan rahoittajina.

Nuolet kuvaavat rahavirtoja.
Numerot arvioita taloudellisista volyyymeistä miljoonina euroina.

Kuvio 1: Yhteenvedo suomalaisen musiikkialan toimijoista ja musiikkitoiminnan taloudellisista volyyymeistä.

(Argillander & Martikainen 2009.)

Vuonna 2011 Suomen musiikkialan talouden arvoksi arvioitiin 818 miljoonaa euroa. Elävän musiikin osuus oli 404 milj. euroa, musiikin koulutuksen 264 milj. euroa, tekijänoikeustulojen 78 milj. euroa, äänitteiden vähittäismyynnin 67 milj. euroa ja apurahojen 15 milj. euroa. (Tolppanen & Tuomainen 2012.)

Musiikkialalla voidaan arvioida työskentelevän yhteensä noin 30 000 henkilöä. Näistä suurin osa on osa-aikaisia muusikoita. Musiikkialan organisaatioissa, kuten kustannus- ja levy-yhtiöissä työskentelee yhteensä noin 1400 henkilöä. Yrittäjien ja palkatun henkilökunnan lisäksi alalla työskentelee paljon vapaaehtoisia, joista noin 10 000 työskentelee festivaaleilla vuosittain. (Tolppanen & Tuomainen 2012.)

3.1 Musiikintekijä - säveltäjä, sanoittaja, sovittaja

Musiikintekijät ovat musiikkialan perusta, sillä ilman musiikkia olisi tuskin musiikkialaakaan. Musiikintekijä on laulun säveltäjä, sanoittaja ja sovittaja. Musiikintekijä voi toisaalta olla vain yksi näistä eli laulun säveltäjä, laulun sanoittaja tai laulun sovittaja. Musiikintekijä voi myös olla esimerkiksi kaksi näistä kuten vaikkapa laulun säveltäjä ja sanoittaja tai laulun sanoittaja ja sovittaja. (Toivonen 2012.)

Säveltäjä

Säveltäjällä tarkoitetaan häntä, joka luo musiikkiteoksen. Sanoittajat, sovittajat ja esittäjät kehittävät säveltäjän luomaa teosta lisäämällä siihen oman luovan panoksensa. Säveltäjä luo teoksensa oma-aloitteisesti tai vaihtoehtoisesti jonkin tahon tilaamana. Tilaajina voivat toimia esimerkiksi levy-yhtiöt, yhtyeet, televisiotuottajat tai vaikkapa radio. Monet säveltäjistä tekevät sävellystyön ohella myös muita musiikkialaan liittyviä töitä. Näitä töitä voivat olla esimerkiksi toimiminen musiikinopettajana, musiikkitoimittajana, muusikkona tai musiikin sovittajana. (Työministeriö 2002, 26.)

Säveltäminen edellyttää säveltäjältä muun muassa musikaalisuutta, musiikillisen ilmaisun taitoa ja pitkäjänteisyyttä. Teoksien tulee olla omaperäisiä ja itsenäisiä sekä täyttää samalla erilaisten yleisöjen asettamat maku- ja laatuksiteerit, jotta teoksilla riittäisi kuulijoita. Säveltäjä hallitsee yleensä myös jonkin instrumentin. Nykyään myös audio- ja tietotekniikan tuntemus on eduksi säveltäjälle. Jokainen säveltäjä saa osakseen myös julkista kritiikkiä, jota säveltäjän on opittava kestämään. Säveltäjän ammattia voidaan pitää kutsumustyönä, sillä säveltäjillä on usein voimakas halu itsensä ilmaisuun musiikin kautta. Säveltäjän ammatissa itse säveltämisen lisäksi palkitsevaa on myönteisen palautteen saaminen teosten esittäjiltä ja yleisöltä. Säveltäjän työ on yleisesti ottaen arvostettua. (Työministeriö 2002, 26.)

Sanoittaja

Sanoittaja on laulun sanoituksen luoja. Lauluntekijä Heikki Salon mielestä laulun sanoitus eli lauluteksti ei ole runoutta tai kirjallisuudenlaji ollenkaan vaan täysin oma tyyllilajinsa. Salo kuvaa hyvää laulun sanoitusta siten, että pelkästään luettuna se on harmaa ja tavallinen mutta sävellyksen yhteydessä esitettynä teksti syttyy uuteen loistoon. (Salo 2006, 35.)

Kuten säveltäjä voi luoda musiikin jonkin tahon tilaamani niin myös sanoittaja voi luoda tekstin joko oma-aloitteisesti tai jonkin tahon, kuten vaikkapa levy-yhtiön tai televisiotuottajan tilaamana. Sanoituksen, kuten myös sävellyksen tulee olla omaperäinen ja itsenäinen luovan työn tulos. (Taideyliopistojen tekijänoikeuspalvelu 2012.)

Sovittaja

Sovittaja on luonnollinen henkilö, joka muuttaa tai muuntelee olemassa olevaa sävellystä tai sen sovitus siten, että hänen luova panoksensa on selvästi tunnistettavissa riippumatta siitä, kuka teoksen esittää. (Teosto 2012.)

Sovituksessa alkuperäisen sävellyksen kokonaishahmo säilyy jollain tavalla tunnistettavana. Sovittaja tarvitseekin useimmiten alkuperäisen teoksen säveltäjän luvan, koska sovitus on johdannainen alkuperäisestä sävellyksestä. (Taideyliopistojen tekijänoikeuspalvelu 2012.)

3.2 Levy-yhtiö

Levy-yhtiöt toimivat äänitteiden tuottajina. Äänitteen tuottamisella tarkoitetaan sitä, että levy-yhtiö vastaa äänitteen musiikillisesta sisällöstä, teknisestä valmistuksesta sekä markkinoinnista ja jakelusta. Musiikillinen sisältö pitää sisällään mm. teosvalintojen suorittamisen ja taiteilijoiden rekrytoinnin. Äänitteen tekninen valmistus pitää sisällään mm. teosten äänittämisen, miksauksen ja editoinnin. (Työministeriö 2002, 28.)

Levy-yhtiöt solmivat levytyssopimuksen artistien eli solistien tai bändien kanssa. Yleensä kyseessä on määräaikainen levytyssopimus, jonka voimassaoloaikana artisti tallentaa esityksiään yksinoikeudella levy-yhtiölle. Levy-yhtiöllä voi olla useita eri levymerkkejä eli tuotemerkkejä, jotka ovat erikoistuneita erityyppisen musiikin julkaisemiseen. Klassiselle musiikille voi olla oma levymerkkinsä ja jazz-musiikille omansa. Levy-yhtiön tuotannosta vastaa äänitteen tuottaja, jolle levy-yhtiö antaa tuotantovastuun. Äänitteen tuottaja toimii tuotannon projektijohtajana huolehtien useasti myös äänitteen taiteellisesta toteutuksesta. Levy-yhtiöllä on tapana ostaa tuotannon useat äänitys- ja miksauspalvelut ulkopuolisilta osapuolilta. (Työministeriö 2002, 28.)

Levy-yhtiön toimintaan kuuluu uusien artistien löytäminen. Tämä tapahtuu kahden ääripään välillä. Ensimmäinen on se, että levy-yhtiö vastaanottaa demonauhoja, joista yhtiö valitsee ne, joita se rupeaa kehittämään valmiiksi tuotteiksi. Tällä tavalla levy-yhtiön toimikuvaksi tulee äänittää demonauhan kappaleet julkaisukelpoisiksi eli äänitteen tuottaminen sekä valmiin tuotteen markkinointi ja jakelu. Toinen ääripää on se, että levy-yhtiö kehittää itse idean tuotteesta. Tämän idean perusteella sitten valitaan artisti tai yhtye ja tilataan musiikintekijöiltä kappaleita esittäjälle sekä hoidetaan äänitteen tuottaminen, markkinointi ja jakelu. (Työministeriö 2002, 28.)

Tällä hetkellä musiikkialalla toimii 3 suurta monikansallista levy-yhtiötä, joilla on kaikilla tytäryhtiönsä Suomessa. Nämä 3 yhtiötä ovat Sony, Universal sekä Warner. (Kauppalehti 2012.)

Taulukosta 1 selviää, että vuonna 2012 alalla toimineiden monikansallisten levy-yhtiöiden markkinaosuus oli noin 86 %. Lasken EMI:n myös monikansallisten levy-yhtiöiden joukkoon, koska EMI on tällä hetkellä Universalin omistuksessa.

2012 tammi-joulukuu äänitemyynnin markkinaosuudet

(2012 Jan-Dec market share)

FYYSINEN JA DIGITAALINEN	
markkinaosuus-% vuoden alusta	
fyysisen ja digitaalisen myynnin arvosta	
Yhtiö (Company)	Total % of value
AXR Music	2,56
EMI Finland	12,36
FG-Naxos	2,57
Playground Music	6,51
Sony Music Ent. Finland	17,90
Universal Music	23,66
Warner Music Finland	31,91
VL-Musiikki	2,53
YHTEENSÄ (TOTAL)	100,00

Taulukko 1: Levy-yhtiöiden markkinaosuudet Suomessa vuonna 2011
(Musiikkituottajat - IFPI Finland ry 2013.)

A&R

Suomessa levy-yhtiön artisteista ja tuotannoista vastaa yleensä A&R-henkilö. Lyhenne A&R tulee sanoista Artist & Repertoire, joka taas voidaan suomentaa kykyjenmetsästäjäksi. Levy-yhtiöllä voi olla myös kokonainen A&R-osasto, jossa työskentelee useampiakin A&R-henkilöitä. (Ahokas, Frisk, Hyvönen, Jaakonmaa, Nieminen, Nikula & Pesonen 2004, 35.)

A&R-henkilön toimenkuvaan kuuluukin uusien kykyjen etsintä, kuten myös vanhojen että uusien artistien uran edistäminen. A&R-henkilö etsii kappaleita artistien levytettäväksi, koordinoi tuotantoa ja kehittää visuaalista ilmettä. A&R-henkilö myös arvioi artistin taiteellisen arvon levy-yhtiölle. (Ahokas, ym. 2004, 35.)

A&R-osastolla on suuri merkitys levy-yhtiön menestymisen kannalta, sillä se tekee levy-yhtiön tulevaisuuteen vahvasti vaikuttavat uusien artistien kiinnittämiset. Muilla levy-yhtiön osastoilla ei ole paljoa tehtävissä, jos A&R-osasto epäonnistuu työnkuvassaan. (Nieminen 2004.)

3.3 Musiikinkustantaja

Musiikinkustantajan toiminta oli varsin pitkään vain nuottien painattamista ja myymistä. Tekniikan kehittyttyä kustantajien toiminta on muuttunut kattamaan nuottien lisäksi myös muuta musiikkiteosten levittämistä ja markkinointia. Myös musiikkiteosten hallinnointi on nykyään kustantajan toimintaan. Tänä päivänä pääosa kustantajien liikevaihdosta syntyy muusta, kuin nuotteihin perustuvasta toiminnasta. (Suomen Musiikkikustantajat ry, Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry & Suomen Säveltäjät ry 2008.)

Kustannusyhtiön eli kustantajan pääasiallisena tehtävänä on teosten käyttöluvien myöntäminen erilaisiin tarkoituksiin, kuten esimerkiksi mainos- tai elokuvamusiikiksi. Kustannussopimus solmitaan yleensä teoksen tekijän eli säveltäjän tai säveltäjien sekä kustannusyhtiön välillä. Tekijä siirtää tällöin tietyt tekijänoikeudet kustantajalle, jolloin kustantajasta tulee näiden tekijänoikeuksien haltija että käyttöluvien myöntäjä. Tekijän on mahdollista siirtää kustantajalle yhden taikka useamman teoksensa oikeudet taikka oikeuksia. Näitä kustantajalle siirrettäviä oikeuksia voivat olla seuraavat: (Lehtinen 2011, 199.)

1. Teokselle esittäjän etsiminen ja teoksen ensitallentamisesta sopiminen.
 2. Sopiminen teoksen käyttämisestä mainos-, peli- tai elokuvamusiikkina.
 3. Teoksen julkaiseminen nuotteina.
 4. Antaa teokselle sovitus-, sample-, käänös sekä muita lupia.
 5. Tietyistä maista kertyvien tekijänoikeuskorvauksien kerääminen tekijän puolesta.
- Oman osansa saaminen Teoston kautta maksetuista esitys- ja tallentamiskorvauksista. (Lehtinen 2011, 199.)

Kustannustoimintaa voidaan luonnehtia musiikkialan sisäiseksi b-to-b markkinoinniksi, sillä kustantaja pyrkii kasvattamaan julkaistun sekä julkaisemattoman materiaalin taloudellista arvoa etsimällä julkaisijoita kiinnittämiensä musiikintekijöiden teoksille. (Karhumaa, Lehtman & Nikula 2010, 106-108.)

Mitä suosituimmalle artistille musiikkia saadaan esitettäväksi, sitä suurempi taloudellinen merkitys kappaleen julkaisulla on teoksen tekijälle kuin myös kustantajalle. (Karhumaa, ym. 2010, 112.)

Kustannussopimusta tehdessä ei aina ole julkaisija ja esittäjä etukäteen tiedossa, jolloin kustantajan tekijälle maksama ennako tulee kyseeseen. Kustantaja hankkii tällaisilla sopimuksilla talliinsa tekijöitä, joilla on valmiudet tehdä musiikkia useammallekin eri julkaisijalle tai esittäjälle. Tällaista menettelyä kutsutaan house writing-sopimukseksi. Edellä mainittu en-

nakko vähennetään teoksen tekijänoikeustulojen kartuttua tekijän osuudesta. (Karhumaa, ym. 2010, 115.)

House writing-sopimus on kustannussopimuksista laajin mahdollinen, sillä siinä tekijä luovuttaa kustantajalle taloudellisia oikeuksiaan kaikkiin sopimuksen voimassaoloaikana tehtyihin teoksiin. Tällainen sopimustyyppi sopiikin paremmin niille musiikintekijöille, jotka eivät osallistu musiikin esittämiseen. (Karhumaa, ym. 2010, 116.)

Musiikinkustantaminen on Suomessa verrattain pieni ala. Alan merkittävimmät yritykset ovat erittäin suuren osan suomalaisista teoksista omistava monikansallinen Warner/Chappell sekä Universal Music Publishin. Näiden kahden suuren lisäksi alalla toimii myös pienempiä toimijoita, kuten Helsinki Music Company, Elements Music sekä klassisen musiikin kustantamiseen erikoistunut Fennica Gehrman. (Tolppanen & Tuomainen 2012.)

4 Tekijänoikeusjärjestöt

Suomessa toimii kaksi tekijänoikeusjärjestöä, jotka ovat Gramex ja Teosto. Nämä molemmat keräävät tekijänoikeuskorvauksia ja myöntävät musiikin käyttöluovia. Molemmat edustavat tosin eri tahoja. Gramex edustaa esittäviä taiteilijoita sekä äänitteiden tuottajia. Teosto taas edustaa säveltäjiä, sovittajia, sanoittajia ja musiikin kustantajia.

4.1 Gramex

Gramex kerää asiakkailleen tekijänoikeuskorvauksia äänitteiden ja musiikkivideoiden käytöstä. Gramexin edustamalla esittävällä taiteilijalla tarkoitetaan henkilöä, jonka esitys on tallennettu äänitteelle. Esittäviä taiteilijoita voivat olla esimerkiksi muusikot, solistit, kapellimestarit tai vaikkapa äänikirjan lukijat. (Gramex 2012.)

Äänitteen tuottajalla ei tosin tarkoiteta taiteellista tai studiotuottajaa vaan kyseessä on Gramexin tilityssäännön mukaan se luonnollinen henkilö tai sitten oikeushenkilö, jonka vastuulla ja aloitteesta esityksen ääni tai muu ääni tai ääntä edustavat merkit ensikertaa tallennetaan. (Gramex 2012.)

4.2 Teosto

Teoston tehtävänä on kerätä ja tilittää musiikintekijöille ja kustantajille korvaukset heidän musiikkinsa julkisesti tapahtuvasta tallentamisesta ja esittämisestä. Teosto keräsi vuonna 2011 korvauksia musiikin käytöstä Suomessa 45 miljoonaa euroa, josta se maksaa toimintakulujen vähennyksen jälkeen 39 miljoonaa eli 87 % säveltäjille, sanoittajille, sovittajille ja mu-

siikinkustantajille. Tästä tilityssummasta meni 7 % eli noin 2,6 miljoonaa euroa suomalaisen musiikin edistämiseen. (Teosto 2012.)

Näiden kotimaasta kerättyjen 45 miljoonan lisäksi Teoston oikeudenomistajille tuloutui muilta järjestöiltä tilitettäväksi noin 8 miljoonaa euroa, joista 4,6 miljoonaa euroa tuli Teoston ja sen sisarjärjestöjen omistamalta Pohjoismaissa sekä Baltian maissa musiikin tallennuslupia hallinnoivalta NCB:ltä. NCB on lyhenne sanoista Nordisk Copyright Bureau. (Teosto 2012.)

5 Teoston keräämät korvaukset

Teosto kerää musiikintekijöille ja -kustantajille korvauksia hyvitysmaksun sekä esitys- ja talentamiskorvauksien muodossa. Korvaukset jakautuvat Teoston jakosäännön mukaisesti.

5.1 Hyvitysmaksu

Hyvitysmaksu tai tarkemmin yksityisen kopioinnin hyvitysmaksu pohjautuu vuonna 1984 säädettyyn kasettimaksuun, jonka tarkoituksena oli antaa tekijöille kuten myös muille oikeudenomistajille sopiva korvaus yksityisen kopioinnin aiheuttamasta tekijänoikeuskorvausten menetyksestä. (Hämäläinen 2006.)

Hyvitysmaksu koskee kaikkia niitä laitteita, joita käytetään merkittävässä määrin yksityiseen kopiointiin. Näitä ovat esimerkiksi tyhjät cd- ja dvd-levyt, mp3-soittimet, ulkoiset kovalevyt ja kovalevylliset digisovittimet. Suurin osa hyvitysmaksulla kerätyistä varoista tilitetään suoriina korvauksina yksittäisille tekijöille. Osa varoista menee tekijöiden yhteisiin tarkoituksiin. (Teosto r.y. 2012.)

5.2 Esityskorvaukset

Teosto saa esityskorvauksia myöntämällä musiikinesityslupia ja solmimalla eri musiikinkäyttäjätahojen kanssa esitysoikeussopimuksia. Tärkeimpiä sopimuskumppaneita Teostolle ovat radio-, televisio- ja kaapelitelevisioyhtiöt, myymälät ja palveluliikkeet, kauneuden- ja terveydenhoitoalan yritykset, majoitus- ja ravitsemusliikkeet sekä konserttien että huvitilaisuuksien järjestäjät. (Hämäläinen 2006.)

Maksuperusteina ovat esimerkiksi musiikin esittämisen ja kuulijakunnan määrä, tilaisuuden pääsylipputulot, liikkeen pinta-ala tai asiakaspaikkojen lukumäärä. Teoston ja Yleisradion välillä on esitysoikeussopimus, jonka mukaan YLE maksaa esitetystä musiikista minuuttikohtaisen korvauksen. Kaupallisten paikallisradioiden tapauksessa korvaukset esitetystä musiikista maksetaan Teostolle pääosin radion liikevaihdon perusteella. (Hämäläinen 2006.)

5.3 Tallentamiskorvaukset

Tallentamisoikeuksia hallinnoi NCB, jolta jokainen cd-levyn, videon, filmin, kasetin tai vastaavan kuva- tai äänitallenteen tuottaja on pohjoismaissa velvollinen hakemaan etukäteen luvan, jos on aikeissa tallentaa NCB:n edustamaa suojattua musiikkia. (Hämäläinen 2006.)

Mekanisointikorvaus on korvaus teoksen tallentamisesta äänitteelle. Mekanisointikorvaus määräytyy äänitteen nettomyyntihinnan, äänitetyypin ja keston mukaan. Tuottajan tulee kuitenkin maksaa myös ilmaisjakeluun tarkoitetuista äänitteistä hinnaston mukainen korvaus. (Hämäläinen 2006.)

Synkronointikorvaus taas on korvaus teoksen liittämistä vaikkapa tv-mainokseen tai videoelokuvaan. Synkronointikorvaus tv-mainoksen osalta määräytyy teoksen oikeudenhaltijoiden vaatimusten mukaan. Videoelokuvan korvaus taas määräytyy oman hinnastonsa perusteella. Teosto/NCB tilittää edellä mainitut korvaukset edelleen asiakkailleen puolivuositain. (Hämäläinen 2006.)

5.4 Teoston jakosääntö

Teosto hoitaa teosten käyttökorvausten tilitykset oikeudenomistajille Teoston jakosäännössä sovittujen periaatteiden mukaisesti. Musiikintekijät ja kustantajat päättävät jakosäännöstä yhdistyksen kokouksessa. (Teoston tilitys- ja jakosääntö 2012.)

Teoston jakosäännön mukaan säveltäjä ja sanoittaja voivat vapaasti sopia teoksen osuuksista välillä 20 % - 80 %. Tämä tarkoittaa sitä, että säveltäjä tai sanoittaja voi sopia saavansa enintään 80 %. Jos säveltäjän ja sanoittajan osuuksista ei olla teoksen ilmoittamisen yhteydessä mainittu tulee jaoksi 50 % - 50 %. Teoksella voi olla useampia säveltäjiä, jolloin he voivat sopia haluamallaan tavalla säveltäjäosuusien jaosta. Sama pätee myös, jos teoksella on monta sanoittajaa pois lukien sävellys, joka on tehty aikaisemmin julkaistuun tekstiin. (Teosto 2010.)

Jos sävellys on tehty aikaisemmin julkaistuun tekstiin, tulee tekijöiden valita kahdesta vaihtoehdosta ja vahvistaa samalla, että sävellys on tehty aikaisemmin julkaistuun tekstiin. Vaihtoehdoista ensimmäinen on 67 % säveltäjälle ja 33 % sanoittajalle. Toinen vaihtoehto on muu sovittu jako. (Teosto 2010.)

Sovittajat ja kääntäjä eli niin sanotut muuntelijat voivat sopia alkuperäisten tekijöiden kanssa osuuksista. Näiden muuntelijoiden maksimiosuus on 1/3 alkuperäisten tekijöiden osuuksis-

ta, mutta kuitenkin enintään 17 %. Jos sovittajan luova osuus kasvaa niin ettei tämä 17 % ole riittävästi, voidaan sovittaja merkitä myös säveltäjäksi. (Teosto 2010.)

Kustannussopimuksessa määritellään kustantajan prosenttiosuus, joka on enintään 33 % pois lukien alikustantaminen, jolloin kustantajien osuus voi olla enintään 50 %. Jos kustantaja tekee teoksen tai teoksen tekijän hyväksi erityistä taloudellista satsausta vastaan voi kustantajan osuus nousta maksimissaan 50 %:iin. Yli 33 %:n rajan ylittävä kustantajan osuus voi kuitenkin olla voimassa maksimissaan 5 vuotta. Kustannussopimus voi myös kattaa vain osan teoksen tekijöistä, jolloin kustantajan osuus lasketaan kustannussopimuksen tehneiden tekijöiden osuudesta kustannussopimuksessa sovitun prosenttiosuuden mukaisesti. Teoksen muuntelijat kuuluvat alitekijöinä kustannussopimukseen samalla suhteellisella osuudella, kuin teoksen säveltäjä tai sanoittaja, joka on solminut kustannussopimuksen. (Teosto 2010.)

6 Tekijänoikeus

”Tekijänoikeuden kohde ja sisällys

1 §

Sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen, olkoonpa se kaunokirjallinen tahi selittävä kirjallinen tai suullinen esitys, sävellys- tai näyttämöteos, elokuvateos, valokuvateos tai muu kuvataiteen teos, rakennustaiteen, taidekäsityön tai taideollisuuden tuote taikka ilmetköönpä se muulla tavalla.” (Tekijänoikeuslaki 446/1995.)

Tekijänoikeuslaki antaa oikeudellista yksinoikeussuojaa omaperäisen ja itsenäisen luomistyön tuloksille, joka on luonnollisen henkilön tai luonnollisten henkilöiden yhdessä luoma. Tätä luomistyön tulosta kutsutaan teokseksi. Laki suojaa koko teoksen että sen osia tai osaa siitä. (Harenko, Niiranen & Tarkela 2006, 13.)

Tekijänoikeus antaa suojaa myös kohteen oikeudenhaltijalle eli tekijälle, joka on teoksen luonut henkilö tai teoksen luoneet henkilöt. Vain ihminen voi olla teoksen alkuperäinen oikeudenhaltija. Näitä alkuperäisiä oikeudenhaltijoita voivat olla esimerkiksi säveltäjät, sanoittajat, valokuvaajat ja ohjelmoijat. (Harenko, ym. 2006, 13.)

Tekijänoikeuslaki koskee myös lähioikeuden haltijoita, joita ovat muun muassa äänitetuottajat, esittävät taiteilijat ja valokuvaajat. (Harenko, ym. 2006, 14.)

Tekijänoikeussuojan saaminen edellyttää, että teos on omaperäisen ja itsenäisen luomistyön tulos. On myös tärkeää, että teos ylittää teostasoon eli ylittää teoskynnyksen. Teoksen omaperäisyydellä tarkoitetaan sitä, että kenenkään muun kuin teoksen tekijän ei voitaisi olettaa

päätyvän samankaltaiseen lopputulokseen, jos toinen rupeaisi itsenäisesti vastaavaan luomistyöhön. (Harenko, ym. 2006, 15.)

6.1 Sävellysteos

Sävellysteosten kannalta kokonaisvaikutelma ratkaisee sen ylittykö teosvaatimus. Tämä tarkoittaa sitä, että melodian lisäksi myös muut musiikin osatekijät kuten vaikkapa rytmi ja soinnut vaikuttavat teoskynnyksen mahdolliseen ylittymiseen. (Haarmann 2005, 77.)

Tekijänoikeuden saamisen kannalta sillä ei ole väliä, onko teos lyhyt laulelma tai kokonainen sinfoniasävellys. Tekijänoikeuden kannalta ei ole merkitystä myöskään sillä, onko teos nuotteihin merkitty vaiko improvisoitu. (Haarmann 2005, 77.)

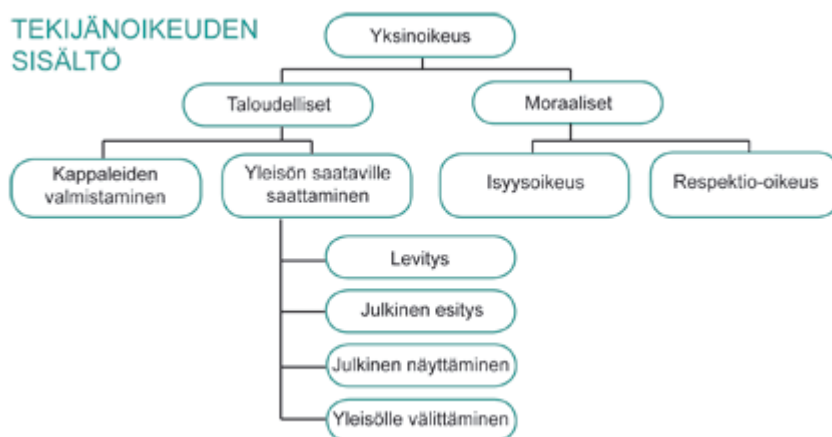
Sävellysteoksen eri osista kuten sävellyksestä ja sanoituksesta voi vastata eri henkilö, jolloin teoksen säveltäjällä on oikeus sävellykseen ja sanoittajalla sanoitukseen. Yhteistyössä tehdystä kokonaisuudesta käytetään termiä yhteisteos, jos kenenkään yksittäisen henkilön luovaa panosta ei voi erottaa yhteistyössä tehdystä kokonaisuudesta. Tällaisen yhteisteoksen käyttöön vaaditaan kaikkien tekijöiden lupa. (Lehtinen 2011, 25.)

6.2 Taloudelliset ja moraaliset oikeudet

Tekijänoikeus suojaa tekijän taloudellisia että moraalisia oikeuksia. Taloudelliset oikeudet sisältävät tekijän yksinoikeuden määrätä kaikesta sellaisesta teoksensa käytöstä, jolla voi olla taloudellista merkitystä. Moraaliset oikeudet taas suojaavat tekijän suhdetta teokseensa. (Harenko, ym. 2006, 2.)

Taloudelliset oikeudet eroavat moraalisisista oikeuksista siinä, että niistä sovitaan tekijän kanssa tavallisesti korvausta vastaan. Taloudellisia oikeuksia ovat teoskappaleen valmistaminen sekä teoksen asettaminen yleisön saataville. Moraaliset oikeudet on aina otettava huomioon teoksen käytössä taloudellisten oikeuksien lisäksi. Moraalisia oikeuksia ovat isyysoikeus sekä respektio-oikeus. (Lehtinen 2011, 25.)

Kuviosta 2 näemme tekijänoikeuden sisällön ja kuinka yksinoikeus jakautuu taloudellisiin että moraalisiin oikeuksiin ja näistä eteenpäin.

Kuvio 2: Tekijänoikeuden sisältö
(SAMK 2012.)

6.2.1 Taloudelliset oikeudet

Tekijän taloudellisiin oikeuksiin kuuluvalla teoskappaleen valmistamisella tarkoitetaan kaikkia tekniikoita että tapoja, joiden avulla teoksesta tai teoksen osasta on mahdollista valmistaa kappale eli kopio. Teoskappaleen valmistamista on esimerkiksi sävellyksen tai sävellyksen osan tallentaminen. (Lehtinen 2011, 26.)

Teoskappaleen valmistaminen sisältää teoksen kopioimisen sellaisenaan kuin myös käännettynä, muutettuna tai muunnelmana. Teoksen kopioiminen toisessa taidelajissa tai toista tekotapaa käyttäen on myös teoskappaleen valmistamista. Tekstin liittäminen sävellykseen tai sävellyksen sovittaminen edellyttävät tekijän lupaa. (Lehtinen 2011, 26.)

Tekijän taloudellisiin oikeuksiin kuuluva teoksen saattaminen yleisön saataville voi tapahtua neljällä eri tavalla.

1. Teos voidaan välittää yleisölle, jolloin teos välitetään yleisölle vaikkapa radio-ohjelmassa, netissä tai televisiossa.
2. Teos voidaan esittää yleisölle julkisesti, jolloin teos esitetään esimerkiksi soittokeikalla yleisölle.
3. Teoskappaleita voidaan levittää yleisön keskuuteen, jolloin teoskappale tarjotaan vaikkapa myytäväksi, lainattavaksi tai vuokrattavaksi. Tässä tapauksessa teos voi olla esimerkiksi cd- tai dvd-levy.
4. Teos voidaan näyttää julkisesti, jolloin teos voidaan esittää vaikkapa elokuvateatterissa. (Lehtinen 2011, 26.)

Tekijällä on päätäntävalta siihen, milloin teos saatetaan ensimmäisen kerran yleisön saataville. Esimerkiksi julkaisematonta teosta, jonka säveltäjä on arkistoinut pöytälaatikkoon, ei saa tallentaa äänitteelle tai julkaista nuotteina ilman säveltäjän lupaa. (Lehtinen 2011, 27.)

6.2.2 Moraaliset oikeudet

Moraaliset oikeudet perustuvat tekijän persoonan kunnioittamiseen. Moraaliset oikeudet suojaavat tekijän erityistä suhdetta teokseensa. Moraalisia oikeuksia ovat isyysoikeus ja respektio-oikeus eli kunnioittamisoikeus. Moraaliset oikeudet eivät pääsääntöisesti ole luovutettavissa. (Harenko, ym. 2006, 49.)

Moraalisiin oikeuksiin kuuluva tekijän isyysoikeus tarkoittaa sitä, että tekijän nimi tulee mainita hyvän tavan osoittamalla tavalla, kun teos saatetaan yleisön saataviin tai kun teoksesta valmistetaan kappaleita. Tekijä saa itse päättää missä muodossa nimi tulee mainita. Nimi voi myös olla salanimi tai nimimerkki eli taiteilijanimi. Tekijä voi myös päättää julkaisevansa teoksensa nimettömänä, jolloin tekijän nimeä ei tule ilmoittaa. (Harenko, ym. 2006, 49.)

Hyvän tavan mukaisuus voi vaihdella eri yhteyksissä ja joissain tapauksissa tekijän nimi jätetään kokonaan mainitsematta. Esimerkiksi radiokanavilla jätetään yleensä musiikin säveltäjä erikseen mainitsematta. (Lehtinen 2011, 27.)

Moraalisiin oikeuksiin kuuluvalla respektio-oikeudella eli kunnioittamisoikeudella tarkoitetaan sitä, että teosta ei saa muuttaa tekijän omalaatuisuutta tai taiteellista arvoa loukkaavalla tavalla. Respektio-oikeus kieltää sellaisen teoksen muuttamisen, joka loukkaa tekijän persoonaa. (Harenko, ym. 2006, 51.)

6.3 Tekijänoikeussuojan kesto

Tekijänoikeussuoja teokseen alkaa heti teoksen synnyttyä, erillistä ilmoitusta ei esimerkiksi tarvitse lähettää viranomaisille. Tekijänoikeussuoja on voimassa koko tekijän elinajan. Tekijänoikeussuoja päättyy, kun on kulunut 70 vuotta tekijän kuolinvuoden päättymisestä. (Lehtinen 2011, 28.)

Yhteisteoksen osalta tekijänoikeus päättyy, kun on kulunut 70 vuotta viimeksi kuolleen tekijän kuolinvuodesta. Sävellysteoksella voi olla esimerkiksi 2 säveltäjää, joista toinen kuolee vuonna 2010 ja toinen vuonna 2050. Sävellysteoksen tekijänoikeus päättyy tällöin vuonna 2050 kuolleen mukaan, jolloin sävellysteoksen tekijänoikeus on voimassa vuoteen 2120. (Harenko, ym. 2006, 360.)

6.4 Tallennuslupa sekä ensitallennuslupa

Äänitteen tuottajan tulee teosten tallentamista ennen hakea Teoston NCB-osastolta tallennuslupa jokaiselle äänitteellä julkaistavalla Teoston edustamalle teokselle. Tuottaja ilmoittaa tallennuslupahakemuksella muun muassa äänitteiden valmistusmäärät sekä teosten eli kappa-
leiden nimet ja tekijät. (Hämäläinen 2006.)

Tallennuslupaa ennen äänitteen tuottajan tulee hakea ensitallennuslupa niille teoksille, jotka tallennetaan ensimmäistä kertaa. Ensitallennusluvan myöntävät teoksen oikeuden haltijat. Teosto myöntää ensitallennuksen jälkeen myöhemmät samaa teosta koskevat tallennukset. Poikkeuksena ovat elokuvaan sekä radio- ja tv-mainokseen liitettävä musiikki, jolloin lupa on kysyttävä teoksen oikeudenhaltijoilta. (Hämäläinen 2006.)

Tuija Naulapää NCB:ltä kertoo, että ensitallennuslupa on vapaamuotoinen muutamalla lauseella kirjoitettu lupa, josta tulee käydä ilmi seuraavat: Ensitallennuslupa annetaan, kuka on taloudellinen tuottaja, mikä teos on kyseessä ja teoksen oikeudenomistajat, äänite, jolle teos on tulossa sekä päiväys kuten myös teoksen oikeudenomistajien allekirjoitukset. Naulapää suosittelee ensitallennusluvan pyytämistä kirjallisena. Ensitallennuslupa voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

Minä Matti Musiikintekijä annan Tero Tuottajalle luvan tallentaa teokseni Musiikintekijän laulu, jonka säveltäjä ja sanoittaja on Matti Musiikintekijä, äänitteelle Lauluja 2.

Matti Musiikintekijä

11.3.2013 Vantaa

(Naulapää 2012.)

7 Kysely ja haastattelut

Tässä osiossa syvennytään opinnäytetyön tutkimukseen. Ensiksi käydään lyhyesti läpi tutkimusmenetelmät, minkä jälkeen keskitytään tehtyyn tutkimukseen.

7.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmät voidaan karkeasti ottaen jakaa kvalitatiivisiin eli laadullisiin ja kvantitatiivisiin eli määrällisiin tutkimusmenetelmiin.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tapana haastatella tiettyjä yksilöitä, kun kvantitatiivisessa tutkimuksessa haastatellaan yleensä satunnaisotoksella valittuja. Tutkimusmenetelmät eroa-

vat myös kysymysten muodossa. Kvalitatiivisen kyselyn perusmuoto on yleensä avoin kysymysaihe tai teema, kun kvantitatiivisessa tutkimuksessa kyselyn perusmuotona on yleensä strukturoitu kysely eli kysely, jossa on valmiit vastausvaihtoehdot. (Tilastokeskus 2012.)

Oma tutkimukseni koostui kahdesta osasta, joista ensimmäisessä oli enemmän kvantitatiivista tutkimusotetta. Jälkimmäisessä osassa oli taas enemmän kvalitatiivista tutkimusotetta. Tutkimuksen ensimmäinen osa koostui musiikintekijöille lähetettävästä kyselystä ja jälkimmäinen kahden musiikintekijän puhelinhaastattelusta.

Alun perin aioin tehdä vain musiikintekijöille lähetetyn kyselyn, mutta vastausten vähyydestä johtuen tein vielä haastatteluja kyselyn tueksi. Tein haastattelut kyselyssä esille tulleiden tulosten pohjalta.

7.2 Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin 15.-31.5.2013 välisenä aikana Laurean e-lomakkeella, joka on sähköinen kysymyslomake. Elvis ry lähetti kysymyslomakkeeseen johtavalla e-lomake linkillä varustetun saatekirjeen toukokuun uutiskirjeessään kaikille yli 700:lle musiikintekijä jäsenelleen. Kyselyyn vastasi kuitenkin vain 9 musiikintekijää, mikä oli yllättävän vaatimaton tulos siihen nähden, että kysely tosiaan lähetettiin yli 700:lle musiikintekijälle. Vastausprosentiksi tuli nimensä mukaisesti noin yksi prosentti.

Näistä 9:stä vastanneesta 6 vastasi samana päivänä uutiskirjeen saatuaan. Vastaukset olisivat jääneet tähän, ellei Elvis ry olisi nostanut kyselyä esille vain jäsenilleen tarkoitetussa Facebook-ryhmässään, minkä ansiosta vielä 3 henkilöä kävi vastaamassa kyselyyn.

Pienen vastausmäärän takia tutkimuksesta ei voida tehdä yleistyksiä siitä, mitä Elvis ry:n jäsenet ovat keskimäärin mieltä kappaleiden ensijulkaisuun liittyvistä asioista.

7.3 Kysymyslomake

Musiikintekijöille lähetettävässä kysymyslomakkeessa oli tiukasti strukturoituja vastausvaihtoehtoja, mutta myös yksi täysin avoin kysymys. Kyselyn lopussa kysyttiin vielä vastaajan yhteystietoja. Jos vastaaja antoi yhteystietonsa, hän antoi myös luvan, että häneen saa myöhemmin olla yhteydessä kyselyn aihepiirin tiimoilta. Yhteystietojen avulla kerättiin tietoa musiikintekijöistä, jotka ovat valmiita avittamaan kappaleiden ensitallennukseen liittyvien käytäntöjen selvityksessä. Kysymyslomake on opinnäytetyön liitteenä (kts. liite 2).

7.4 Kyselyn tulokset

Pienen vastausmäärän takia olen avannut tutkimuksen tuloksia lukumäärinä prosenttien sijaan. Vastaukset olen esittänyt samasta syystä taulukoilla kaavioiden sijaan.

Vastaajien taustatiedot

Ensimmäinen kysymys oli kyselyn ainoa vastaajien taustatietoja kartoittava kysymys. Kysymyksessä kysyttiin vuotta, jolloin musiikintekijän ensimmäinen muille tekemä kappale julkaistiin. Vastaajien julkaisuvuodet vaihtelevat 1960-luvulta 2010-luvulle seuraavasti: 1965, 1976, 1980, 1989, 1989, 1999, 2006, 2012. Joukossa oli myös yksi vastaus, johon oli merkitty ensimmäisen julkaisun tapahtuneen 90-luvun lopulla tai sitten vuonna 2002.

Vastaajien vaihtelevat julkaisuvuodet kertovat, että vastaajina oli musiikintekijöitä eri vuosikymmeniltä tai ainakin sen, että joukossa on jo 60- ja 70-luvuilla musiikkia tehneitä henkilöitä.

Ilmoittaminen levyille päätyvistä kuin myös päätyttömistä kappaleista

Kysymyksessä 2 selvitettiin kuinka monta kappaletta musiikintekijä lähettää levy-yhtiölle ja kysymyksessä 2.1 kuinka moni näistä päätyy levyllä julkaistuksi. Kysymyksessä 2.2 taas kysyttiin kuinka monesta näistä levyille päätyneistä kappaleista musiikintekijä on saanut ennakoilmoituksen siitä, että kappale tullaan julkaisemaan levyllä. Kysymyksessä 2.3 kysyttiin, kuinka usein musiikintekijä on saanut ilmoituksen siitä, että hänen kappaleensa ei ole päätenyt levyllä julkaistavaksi.

Taulukosta 2 voidaan nähdä kuinka kysymyksiin 2-2.3. vastattiin. Olen toisintanut vastaukset kuten vastaajat ovat vastanneet, joten myös vastaajan 1 tyhjät vastaukset ovat paikallaan.

Taulukosta 2 voimme nähdä miten lähetettyjen kappaleiden määrät vaihtelevat vastaajien välillä nollasta yli sataan lähetettyyn kappaleeseen. Voimme myös nähdä kuinka moni kappaleista päätyy julkaistavaksi ja kuinka monesta näistä kappaleista musiikintekijä on saanut ennakoilmoituksen. Taulukosta selviää myös kuinka monesta julkaisemattomasta kappaleesta musiikintekijä on saanut ilmoituksen.

Tutkiessani kuinka monesta levyllä julkaistuista kappaleistaan musiikintekijät olivat saaneet ennakoilmoituksen laskin pois vastaajat 1,3,6 ja 7, koska he olivat jättäneet vastaamatta tai heidän kappaleensa eivät olleet ollenkaan päätyneet levyille. Vastaaja 4 on myös ongelmallinen analysoitava, koska hänen 2:sta lähettämästään kappaleesta levyllä on päätenyt 0-1. Le-

vylle on siis saattanut päätyä 0 tai 1 kappaletta. Jätän siis myös vastaajan 4 pois laskuista ennakoilmoituksia analysoidessani.

Jäljelle jääneistä vastaajat 2 ja 9 ovat saaneet kaikista levyille päätyneistä kappaleistaan ennakoilmoituksen. Vastaaaja 5 on saanut ilmoituksen useimmiten, kun projekti toteutuu ja vastaaja 8 taas muutamasta kappaleestaan. Molemmat ovat kuitenkin saaneet ennakoilmoituksia kappaleistaan, vaikka eivät jokaisesta levyille päätyneestä kappaleestaan, kuten vastaajat 2 ja 9.

Pohdin vastaajien 2 ja 9 ilmoitusten saannin syyksi sitä, että paljon kappaleita lähettävät musiikintekijät saattavat olla myös arvostettuja tekijöitä alalla. Tämä arvostus saattaisi omalta osaltaan taata sen, että heille ilmoitetaan muita useammin. Tosin voin verrata vastaajia 2 ja 9 oikeastaan vain vastaajaan 8, joten johtopäätös jää arvioksi.

Tämä on mielestäni erittäin yllättävä tulos, sillä odotin Elvis ry:n toiminnanjohtaja Aku Toivosen kertoman perusteella, että ennakoilmoituksia ei olisi saanut juuri kukaan musiikintekijöistä. Vastaukset kuitenkin todistavat, että osa musiikintekijöistä on saanut ennakoilmoituksen ja jotkut vieläpä jokaisesta levyille päätyneestä kappaleestaan. Mielestäni olisi jatkotutkimuksen arvoista selvittää miksi toiset saavat jokaisella kerralla ennakoilmoituksen, kun taas toiset saavat ilmoituksen selkeästi vaihtelevemmin.

Selkeästi vähemmän ilmoituksia vastaajat ovat saaneet kappaleistaan, jotka eivät päätyneet levyillä julkaistaviksi. Vain vastaaja 3 on saanut jokaisesta hylätystä kappaleestaan ilmoituksen, josta käy ilmi, että kappaletta ei tulla julkaisemaan levyllä. Vastaaaja 5 on vastannut kysymykseen kirjoittamalla ”harvemmin”. Hän ilmeisesti tarkoittaa tällä, että hän on joskus saanut ilmoituksen hylätyistä kappaleistaan, mutta harvemmin kuin levyille hyväksytyistä kappaleistaan. Vastaaaja 9 vastasi, että hän ei ole pyytämättä saanut ilmoitusta hylätyistä kappaleistaan koskaan.

Vähäinen ilmoittamattomuus levyille päätyneistä kappaleista oli ennalta odotettu tulos. Mielestäni on tosin erikoista, että yksi henkilö on saanut jokaisesta hylätystä kappaleestaan ilmoituksen, kun toiset eivät yhdestäkään. Tämän eroavaisuuden syiden selvittäminen olisi mielestäni myös jatkotutkimuksen arvoinen asia.

vastaaja	lähetetyt	levylle	ilmoitus hyväksytyistä	ilmoitus hyläytyistä
1				
2	20-30	20	kaikista	
3	5	0	0	5
4	2	0-1	0	0
5	noin 100-130	50-70	useimmiten, kun projekti toteutuu	harvemmin
6	0-2	0	0	0
7	0	-	-	-
8	10-25	5-10	muutamasta	levy-yhtiöstä ei ole tullut em. ilmoitusta
9	30-40	suurin osa	kaikista	pyytämättä en koskaan

Taulukko 2: Lähetetyt kappaleet ja niiden levyille päätyminen sekä niistä ja levyille pääymättömistä kappaleista ilmoittaminen

Kappaleiden tie levyille

Kysymyksessä 3 selvitettiin mitä kautta musiikintekijöiden kappaleet tavallisimmin päätyvät valituiksi muiden artistien levyille. Kysymykseen sai merkitä enemmän kuin yhden keinon. Tästä johtuen vastauksia on enemmän kuin 9 kappaletta.

Taulukosta 3 voimme nähdä, että suurin osa oli merkannut artistin oman valinnan ja tuottajan väyläksi, joita pitkin heidän kappaleensa päätyvät levyille valituiksi. Kenenkään vastaajan kappaleet eivät päädy kustantajan kautta levyille valikoiduiksi sen sijaan vaihtoehto ”jokin muu, mikä?” oli saanut yhden äänen. Vastaaja oli vielä tarkentanut valintaansa kirjoittamalla: ”oma kustanne”.

Kustantaja	0
Tuottaja	4
Artisti	6
Jokin muu	1
yht.	11

Taulukko 3: Mitä kautta kappaleet tavallisimmin päätyvät levyille

Kappaleiden levyille tulosta sopiminen

Kysymyksessä 4 kysyttiin millä tavalla musiikintekijät sopivat levy-yhtiöiden kanssa heidän kappaleidensa julkaisusta levy-yhtiön artistien levyillä. Myös tässä kysymyksessä sai valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Taulukosta 4 näemme, että suosituin sopimustapa vastaajien kesken on suullinen sopiminen kappaleen tulosta levyille. Suullinen sopiminen sai 5 ääntä, kun kirjallinen sopimus, sähköposti ja puhelin saivat kaikki 2 ääntä kukin. Jokin muu sai myös yhden äänen.

Suullisen sopimistavan yleisyyden ilmettyä tutkin olisiko suullinen sopiminen mahdollisesti syynä heikkoon ennakoilmoittamiseen kappaleiden päätyemisestä levyille. Havaitsin kuitenkin, että suullisesti sopivat olivat saaneet kaikista tai useimmista kappaleistaan ennakoilmoituksen. Vertasin myös muiden sopimustapojen yhteyttä ennakoilmoituksiin havaitsematta kuitenkaan kummempia yhteyksiä.

Kirjallinen sopimus	2
Sähköposti	2
Kirjeitse	0
Puhelimitse	2
Suullisesti	5
Ei mitenkään	0
Jokin muu	1
yht.	12

Taulukko 4: Sopimus tapa

Ilmoittamattomuuden haittaavuus

Kysymyksessä 5 kysyttiin kuinka haittaavana musiikintekijä pitää sitä, että levy-yhtiö ei ilmoita musiikintekijälle silloin, kun tämän kappale on varmistunut levyllä julkaistavaksi. Kysymyksessä sai valita vain yhden vastausvaihtoehdoista, mutta sai jättää myös vastaamatta. Seitsemän yhdeksästä vastaajasta vastasi kysymykseen.

Taulukko 5 osoittaa miten vastaukset jakoutuivat. Erittäin haitallisena ilmoittamattomuutta pitää 5 vastaajaa ja melko haitallisena 2 vastaajaa. Kaikki kysymykseen vastanneet siis pitivät ilmoittamattomuutta joko melko tai erittäin haitallisena.

Erittäin haitallista	5
Melko haitallista	2
Ei kovin haitallista	0
Ei lainkaan haitallista	0
yht.	7

Taulukko 5: Kuinka haitallisena ilmoittamattomuutta pidetään

Yleisen käytännön tarpeellisuus

Kysymyksessä 6 kysyin kuinka tärkeänä musiikintekijät pitävät sitä, että alalle kehitettäisiin yleinen käytäntö, joka takaisi sen, että levy-yhtiöt ilmoittaisivat musiikintekijälle, kun tämän kappale on varmistunut levy-yhtiön artistin levyllä julkaistavaksi.

Kysymyksessä pystyi valitsemaan kysymyksen 5 tapaan vain yhden vastausvaihtoehdon. Kysymykseen ei tarvinnut myöskään välttämättä vastata. Kaikki 9 musiikintekijää kuitenkin vastasivat.

Taulukko 6 osoittaa, että 6 vastaaja pitää käytännön kehittämistä erittäin tärkeänä ja 3 melko tärkeänä. Kukaan ei ollut vastannut, että ei pidä käytännön kehittämistä joko kovin tärkeänä tai lainkaan tärkeänä.

Erittäin tärkeää	6
Melko tärkeää	3
Ei kovin tärkeää	0
Ei lainkaan tärkeää	0
yht.	9

Taulukko 6: Kuinka tärkeänä yleisen käytännön perustamista pidetään

Vastaukset kysymyksiin 5 ja 6 kertovat, että ilmoittamattomuutta pidetään vastanneiden kesken järjestäen haitallisena. Vastaukset kertovat myös sen että yleiselle käytännölle olisi kyselyyn vastanneiden musiikintekijöiden keskuudessa tarvetta.

Ensitalennusluvan kysymisen yleisyys

Kysymyksessä 7 kysyttiin, kuinka usein levy-yhtiöt keskimäärin kysyvät ensitalennuslupaa musiikintekijöiltä, kun heidän kappaleitansa tallennetaan levy-yhtiön artistien levyillä eli toisin sanoen kappaleiden ensitalennuksen yhteydessä. Vastaukseen pyydettiin vastausta prosentteina. Lisäsin kyselyn loppuun myös esimerkin ensitalennusluvasta, jotta vastaajille ei olisi jäänyt epäselväksi minkälaista lupaa kysymyksessä tarkoitin. Toinen syy esimerkin liittämistä kyselyyn oli se, että kaikille vastaajista ensitalennuslupa ei välttämättä ollut ennestään kovin tuttu, joten kyselyn avulla hekin näkisivät minkälaisesta luvasta on kyse.

Taulukosta 7 näemme, että 2 vastaajaa on jättänyt vastaamatta ensitalennuslupaa koskevaan kysymykseen. Vastaaja 7 on merkinnyt viivan, joka voi mielestäni tarkoittaa, että häneltä ei kysytä koskaan ensitalennuslupaa tai sitten hän on vain jättänyt vastaamatta kysymykseen. Vastaaja 5 taas on kirjoittanut: ”ei kysytä, tarjoan vain yhdelle kerrallaan”. Loput vastaajista

ovat vastanneet: 0 %, 0 %, 30 %, 80 % ja 100 %. Vain vastaajalta 2 siis kysyttiin ensitallennuslupaa jokaisella kerralla hänen kappaleidensa ensitallennuksen yhteydessä.

Vertasin ensitallennusluvan kysymisprosenttia sekä levyillä julkaistavista kappaleista saatavia ennakoilmoituksia. Vastaaja 2 oli saanut kaikista levyille päätyneistä kappaleistaan ennakoilmoituksen ja häneltä oli myös kysytty ensitallennuslupaa jokaisella kerralla, kun hänen kappaleitansa tallennettiin ensimmäisen kerran. Vastaaja 9 oli saanut jokaisesta julkaistavasta kappaleestaan ennakoilmoituksen ja hän oli vastannut 80 % ensitallennuslupaa koskevaan kysymykseen. Vastaaja 8 taas oli saanut muutamasta ennakoilmoituksen, mutta ensitallennuslupaa häneltä ei oltu kysytty koskaan.

Vastaajat 2 ja 9 olivat saaneet kaikista levyille päätyvistä kappaleistaan ennakoilmoituksen ja heiltä oli myös kysytty suurimmilla prosentteilla ensitallennuslupia. Näiden vastausten pohjalta voidaan tehdä johtopäätös, että joiltakin musiikintekijöiltä kysytään ensitallennuslupaa useammin kuin toisilta. Tämän eroavaisuuden selvittäminen olisi mielestäni jatkotutkimuksen arvoinen asia.

vastaaja	lähetetyt	levylle	ilmoitus hyväksytyistä	ilmoitus hyläytyistä	ensitallennuslupa
1					0
2	20-30	20	kaikista		100%
3	5	0	0	5	
4	2	0-1	0	0	
5	noin 100-130	50-70	useimmiten, kun projekti toteutuu	harvemmin	ei kysytä, tarjoan vain yhdelle kerrallaan
6	0-2	0	0	0	30%
7	0	-	-	-	-
8	10-25	5-10	muutamasta	levy-yhtiöstä ei ole tullut em. ilmoitusta	ei koskaan
9	30-40	suurin osa	kaikista	pyytämättä en koskaan	80%

Taulukko 7: Ensitallennusluvan kysymisen yleisyys kappaleiden ensijulkaisun yhteydessä

Avoin palaute

Kysymys 8 oli kyselyn ainoa täysin avoin kysymys ja siinä kerättiin kommentteja liittyen kyselyssä esille tulleisiin asioihin, kuten esimerkiksi siihen miten musiikintekijä haluaa levy-yhtiön ilmoittavan, kun tämän kappale on varmistunut levy-yhtiön artistin levyille tulevaksi.

Kolme musiikintekijää oli kommentoinut kysymykseen. Kommentit olivat: ”Sähköpostitse”, ”onnea tutkimukseen” ja ”Soitto ja kirjallinen sopimus”.

Kyselyn lopussa pyydettiin jättämään yhteystiedot, jos vastaajaan saa tulevaisuudessa ottaa yhteyttä kyselyn tiimoilta. Kaikista yhdeksästä vastaajasta seitsemän jätti yhteystietonsa,

mikä oli mielestäni varsin mainio lopputulos jatkotutkimusten kannalta. Vastaajia oli vähän, mutta yhteystietonsa jättäneiden lukumäärästä päätellen vastanneet olivat kiinnostuneita aiheesta.

7.5 Haastattelujen toteutus

Haastattelin puhelimitse kahta musiikintekijää, jotka olivat jättäneet yhteystietonsa kyselyyn. Ensimmäisen haastattelun tein 1.7.2013 ja toisen 8.7.2013. Nauhoitin puhelut nauhurilla ja kirjoitin vastaukset puhtaaksi tekstinkäsittelyohjelmalla. Haastatelluista musiikintekijöistä toinen ei halunnut nimeään julkaistavan, joten näin parhaaksi jättää myös toisen nimen julkaisematta. Haastatellut musiikintekijät esiintyvät opinnäytetyössä nimillä: musiikintekijä A ja musiikintekijä B.

7.6 Haastattelun runko

Rakensin haastattelurungon (kts. liite 3) kyselystä esille nousseiden kysymysten ympärille, mutta jätin tilaa myös avoimelle keskustelulle, koska aihe on mielestäni sen verran monitahoinen.

Kyselyn pohjalta halusin selvittää mistä musiikintekijöiden välinen eroavaisuus levyille tulevien kappaleiden ennakoilmoitusten saannissa johtuu. Halusin myös selvittää miksi toiset musiikintekijät saavat levyille päätyttömistä kappaleistaan ilmoituksen, että kappaletta ei tulla julkaisemaan levyllä, kuten myös sen miksi ensitallennuslupaa kysytään niin vaihtelevasti.

Halusin myös kysyä musiikintekijöiltä ideoita kyselyssä kaikkien vastaajien toivomalle yleiselle käytännölle, jonka mukaan levy-yhtiöt ilmoittaisivat musiikintekijöille, kun heidän kappaleensa on varmistunut levyille päätyväksi.

7.7 Haastattelujen tulokset

Olen seuraavassa avannut haastattelujen tuloksia kysymysteni mukaisessa järjestyksessä. Olen näiden tulosten jälkeen koonnut haastattelujen vapaamman keskustelun pohjalta nousseita musiikintekijöiden kommentteja.

Ilmoitus kappaleiden levyllä julkaisemisesta

Ensimmäisessä kyselyn pohjalta valmistelemassani kysymyksessä kysyin musiikintekijöiltä, kuinka usein he saavat levy-yhtiöltä ennakkoilmoituksen siitä, että heidän kappaleensa tullaan julkaisemaan levy-yhtiön artistin levyllä?

Musiikintekijä A vastasi, että jako levy-yhtiön ilmoittamisen ja ilmoittamatta jättämisen välillä on hänen kohdallaan noin 70 % ja 30 %. (Musiikintekijä A 2013.)

Musiikintekijä B vastasi, että hän on saanut muutaman kerran levy-yhtiöltä ilmoituksen, koska yleensä hän saa ilmoituksen kappaleen levyllä päätymisestä säveltäjältä tai demon tekijältä, joka on suoraan yhteydessä artistiin tai levyn vastaavaan tuottajaan. (Musiikintekijä B 2013.)

Ilmoitus kappaleiden levyllä päätyttömyydestä

Toisessa kysymyksessä kysyin, kuinka usein musiikintekijät saavat levy-yhtiöltä ilmoituksen siitä, että heidän kappaleensa ei tule päättämään levyllä.

Musiikintekijä A vastasi, että jako tässä kysymyksessä ilmoittamisen ja ilmoittamattomuuden välillä on hänen tapauksessaan noin 10 % ja 90 %. (Musiikintekijä A 2013.)

Musiikintekijä B vastasi, että hän saa levyllä päätyttömistä kappaleista vielä harvemmin ilmoituksia keneltäkään kuin levyllä päätyvistä. (Musiikintekijä B 2013.)

Nämä tulokset osaltaan vahvistavat e-lomake kyselyn tuloksia siitä, että levyllä päätyvistä kappaleista on tapana ilmoittaa selkeästi useammin kuin levyllä päätyttömistä.

Ensitalennusluvan kysyminen

Kolmannessa kysymyksessä kysyin, kuinka usein musiikintekijöiltä on kysytty ensitalennuslupaa, kun heidän kappaleitansa on tallennettu ensimmäisen kerran levy-yhtiön artistin levyllä.

Musiikintekijä A vastasi, että häneltä ei olla koskaan kysytty ensitalennuslupaa eikä hän ole tietoinen minkälainen luvan tulisi olla. Hänen mukaansa alalla on tapana, että suullinen sopimus riittää. Levy-yhtiö kysyy, onko kappale vielä vapaana. Jos musiikintekijä vastaa kappaleen olevan vapaana niin tämä riittää julkaisemiseen. (Musiikintekijä A 2013.)

Musiikintekijä B vastasi, että häneltä on kysytty ensitalennuslupaa pari kolme kertaa klassisen musiikin yhteyksissä. Populaarimusiikin kentällä häneltä ei ole koskaan kysytty ensitalen-

nuslupaa eikä hän ole myöskään kuullut, että keneltäkään olisi lupaa kysytty. (Musiikintekijä B 2013.)

Musiikintekijä A:n vastaus viittaa siihen, että hän oli ymmärtänyt e-lomake kyselyssä olleen ensitallennuslupaa koskevan kysymyksen väärin, koska hän oli kyselyssä vastannut 80 % ja nyt hän vastasi, että häneltä ei olla koskaan kysytty kyseistä lupaa. Haastattelun vastaukset viittaavat siihen, että muiltakaan kyselyyn vastanneilta ei olla kysytty koskaan ensitallennuslupaa, vaikka he ovat vastanneet kyselyssä ensitallennuslupaa kysyttävän. Tätä ei kuitenkaan voida todistaa kysymättä kyselyyn vastanneilta, onko heiltä kysytty ensitallennuslupaa.

Yleinen käytäntö

Neljännessä kysymyksessä kysyin musiikintekijöiltä, minkälainen kaikkien kyselyyn vastanneiden kaipaama yleinen käytäntö voisi käytännössä olla.

Musiikintekijä A:n mielestä ala kaipaa yleistä käytäntöä. Hän ehdotti, että käytäntö voisi olla vaikkapa seuraavanlainen: musiikintekijän lähetettyä kappaleen levy-yhtiö antaisi 2-4 viikon sisään tiedon, että kappale on vastaanotettu. Kappaleen vastaanotosta ilmoittavan viestin jälkeen levy-yhtiöllä olisi 2 kuukautta aikaa päättää miten kappaleen suhteen toimitaan. Tämän ajan sisällä levy-yhtiön tulisi ilmoittaa musiikintekijälle ”kyllä”, ”ehkä” tai ”ei”. (Musiikintekijä A 2013.)

Musiikintekijä B ehdotti, että levy-yhtiöt voisivat perustaa ekstranetin tapaisen verkon, josta näkisi reaaliajassa, onko kappale menossa jonnekin vai ei. (Musiikintekijä B 2013.)

Kysyin Musiikintekijä B:ltä mitä mieltä hän oli Musiikintekijä A:n ehdottamasta käytännöstä. Hän kommentoi, että 2 kuukautta olisi hänen mielestään vielä ihan siedettävä aikajana. Hänen mielestään ”ehkä” vaihtoehto tulisi kuitenkin jättää pois, sillä muuten kyseinen vaihtoehto voidaan valita äärettömyysiin. (Musiikintekijä B 2013.)

Muita kommentteja ja mielipiteitä

Molemmissa haastatteluissa tuli puhetta myös monista asioista, jotka eivät olleet suoria vastauksia näihin edellä esitettyihin neljään kysymykseen, mutta mielestäni silti asian kannalta niin valaisevia, että halusin lisätä näitä opinnäytetyöhöni.

Musiikintekijä A:n mukaan levy-yhtiöt ilmoittavat positiivisista asioista negatiivisia useammin. Tällä hän tarkoitti, että kappaleen levylle tulosta yleensä ilmoitetaan, mutta levylle päättämättömyydestä taas ei. Hänen mukaansa levy-yhtiöt haluavat pitää loppuun asti jyrkän ”eh-

kä” vaihtoehdon ”ei” vaihtoehdon sijaan, jotta ”kaikki ovet pysyisivät avoinna”. Tämä kuitenkin johtaa tekijöiden kannalta siihen, että tällöin voi mennä tilaisuuksia ohi, koska hänen mukaansa tietyssä ajassa on aina tietyt jutut eli joku tietty kappale voi olla juuri tiettyyn aikaan sopiva. Hän ei myöskään usko kappaleen levyllä päätymistä ennen kuin levyn tuottaja lähettää hänelle masternauhan tai miksauksen, josta käy selväksi, että kappale on levytetty. (Musiikintekijä A 2013.)

Musiikintekijä B arvelee tiedottamisen heikkouden johtuvan siitä, että levyn tuottaja nauttii niin pientä taloudellista hyötyä koko tuottamisprosessista, että mielenkiinto kaikkien osapuolien tiedottamiseen ymmärrettävistä syistä jää (Musiikintekijä B 2013). Musiikintekijä A näkee tuottajan levy-yhtiön edustajana levyn teko prosessissa. Hän kuvailee tuottajaa muusikkona, jolla on studio (Musiikintekijä A 2013).

Musiikintekijä B kuvailee ilmoittamattomuuden haittoja niin, että kappaleet saattavat maata esimerkiksi 1-2 vuotta jossain, kun musiikintekijä luulee niiden päätyvän julkaistaviksi ja sitten kappaleet eivät päädykään mihinkään. Se on tavallaan suoraan pois musiikintekijän tilipussista, koska valmis kappale olisi saattanut päätyä vaikkapa radioiden tehosoittoon. Hänelle on käynyt niin, että kappaleen on pitänyt mennä levyllä, mutta levyn kansipahveista ei löydykään kyseistä kappaletta. Tähän on sitten vastattu, että kappale ei tällä kertaa mennytkään, mutta ehkäpä ensi levyllä. (Musiikintekijä B 2013.)

Musiikintekijä B kaipaisi tietoa kappaleen kohtalosta myös siksi, että hänelle on todella usein käynyt niin, että levyn tuottaja tai artisti on ilmoittanut varmana tietona kappaleen levyllä päätymisestä. On kuitenkin käynyt niin, että kappale putoaa aivan viime metreillä pois levyltä. (Musiikintekijä B 2013.)

Musiikintekijä A joutuu kyselemään aktiivisesti kappaleidensa perään, joista ei ole tullut mitään ilmoitusta. Hän sanookin, että joskus tulee lähetettyä kappale esimerkiksi 10 paikkaan. Jos yksi näistä päättää ottaa kappaleen, niin sitten musiikintekijä itse ilmoittaa näille muille 9:llä, että kappale on varattu tälle yhdelle taholle (Musiikintekijä A 2013). Musiikintekijä B taas sanoo, että hänellä on niin paljon kappaleita lähetettyinä eri osoitteisiin, että hän ei aina muista kysellä kappaleidensa perään eikä hänellä olisi siihen aina aikaakaan. Hänen mukaansa kyselemiseen myös kyllästyy pidemmän päälle. (Musiikintekijä B 2013).

Haastatteluissa esiin nousi myös musiikkialan vertaus mutteritehtaaseen. Musiikintekijä A sanoo, että musiikkialalla tuotantovälineestä ei pidetä niin hyvää huolta kuin vaikkapa mutteritehtaalla. Hän vertaa musiikintekijöitä niihin, jotka tuottavat muttereita mutteritehtaassa. Levy-yhtiöt eivät hänen mukaansa pidä musiikintekijöistä niin hyvää huolta, kuin niistä voisi

pitää. Levy-yhtiöiden ei tarvitsisi mielistellä vaan normaalit käytöstavat riittäisivät hänen mielestään aivan hyvin (Musiikintekijä A 2013).

Levy-yhtiöiden eroja ja ilmoittamattomuuden syitä hieman lisää pohdittaessa pintaan nousi seuraavanlaisia kommentteja. Levy-yhtiöissä kummatkaan musiikintekijät eivät ole huomanneet asian tiimoilta eroavaisuuksia. Musiikintekijä A:n mielestä ne, jotka ovat ennen olleet parempia ilmoittamisessa, ovat luisuneet samaan ”massaan” muiden kanssa. Pienet markkinat johtavat usein siihen, että seuraava opettaa seuraavan ja näin ollen tavat kulkevat musiikkialalla, kuin perimänä. Tämä tapa saattaa johtaa myös sellaiseen ajatteluun, että kun eivät muutkaan niin en minäkään. Hänen mielestä levy-yhtiöissä ei ole kulttuuria, että automaattisesti kerrotaan vaan tapana on pikemminkin työntää kappaleiden kasvavaa kasaa eteenpäin, jolloin kasa kasvaa joskus niin isoksi, että se on pakko puhkaista (Musiikintekijä A 2013).

Musiikintekijät ovatkin hänen mukaansa jo pitkään pohtineet miksi tieto ei kulje. Hän myös sanoi olevansa ihmeissään, jos löytyy yksikin musiikintekijä, joka olisi asiasta eri mieltä. (Musiikintekijä A 2013.)

8 Johtopäätökset

Tässä opinnäytetyön osassa käydään läpi työn johtopäätökset sekä kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset. Lopuksi käydään vielä läpi toimeksiantajan palaute.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, onko musiikkialalla vallalla sellainen käytäntö, että levy-yhtiöt eivät ilmoita musiikintekijöille heidän kappaleidensa levyllä päätyemisestä tai päätyttömyydestä. Selvitin kyseisen käytännön olemassaoloa kyselyn ja kahden haastattelun avulla. Selvitin myös musiikintekijöiden mielipiteitä käytännöstä sekä uuden käytännön kehittämistä. Kysyin musiikintekijöiltä myös ensitallennusluvan kysymisen yleisyyttä.

Kyselyyn vastasi 9 musiikintekijää. Pienestä vastausmäärästä johtuen vastauksista ei voida tehdä yleistyksiä siitä, mitä Elvis ry:n jäsenet ovat keskimäärin mieltä.

Vastanneiden vähäisestä määrästä huolimatta sain tehtyä muutamia johtopäätöksiä, joita kahden musiikintekijän haastattelut tukivat. Ensimmäinen johtopäätös oli se, että jotkut musiikintekijät ovat saaneet levy-yhtiöiltä ilmoituksia kappaleidensa levyllä päätymisistä. Kaikki ilmoittamattomuutta koskevaan kysymykseen vastanneet kuitenkin pitivät ilmoittamattomuutta haitallisena. Kaikki kyselyyn osallistuneet pitivät ilmoittamista parantavan käytännön kehittämistä tärkeänä.

Tutkimuksen eli kyselyn ja kahden haastattelun perusteella voidaan tehdä myös toinen johtopäätös, joka on se, että musiikintekijät saavat levy-yhtiöiltä selkeästi useammin ilmoituksen levyille päätyvistä, kuin levyille päätyttömistä kappaleista.

Haastatteluissa selvisi, että haastattelemltani musiikintekijöiltä ei oltu monista alalla viettämistä vuosistaan huolimatta koskaan kysytty ensitallennuslupaa kevyen musiikin kentällä. Toinen näistä musiikintekijöistä ei ollut koskaan edes kuullut kyseisestä luvasta, vaikka olikin vastannut aiemmin kyselyyn, että häneltä on kysytty kyseistä lupaa 80 %:ssa tapauksista. Haastattelemani musiikintekijät eivät myöskään olleet kuulleet, että muilta musiikintekijöiltä olisi kysytty kyseistä lupaa. Kolmantena johtopäätöksenä onkin se, että alalla ei ole tapana kysyä ensitallennuslupaa, vaikka äänitteen tuottajan tulisi hakea lupa teoksille, jotka tallennetaan ensimmäisen kerran.

8.1 Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksen pohjalta nousi tarve käytännölle, jonka mukaan levy-yhtiöt käsittelisivät musiikintekijöiden ennenjulkaisemattomia kappaleita. Haastatteluissa nousi idea ekstranetistä eli suljetusta palvelusta, josta musiikintekijät ja levy-yhtiöt näkisivät reaaliajassa, onko kappale menossa jonnekin vai ei. Ehdotankin, että tällainen palvelu kehitettäisiin.

Tällaisen palvelun kehittäminen vaatii todennäköisesti myös levy-yhtiöiden osuuden asiaan. Tästä syystä ehdotankin, että selvitetäisiin myös levy-yhtiöiden näkemyksiä näihin samoihin kysymyksiin, joita tutkin musiikintekijän näkökulmasta.

Ehdotan myös ensitallennusluvan kysymisen pakollisuuden selvittämistä. Jos kyseistä lupaa tulee aina kysyä kappaleita ensimmäisen kerran tallennettaessa, niin silloin levy-yhtiöt ovat julkaisevat laittomasti musiikintekijöiden kappaleita. Jos luvan kysyminen on pakollista, niin silloin se takaisi sen, että levy-yhtiöt kysyisivät lupaa ennen kuin musiikintekijän kappaleita tallennetaan ensimmäisen kerran levyille. Luvan juridisen pitävyyden selvittäminen olisi myös tärkeää, jotta kerran annettu lupa takaisi sen, että kappale tullaan julkaisemaan. Täten musiikintekijät tietäisivät luvan antaessaan, että levy-yhtiöt tulevat julkaisemaan musiikintekijän kappaleen.

8.2 Toimeksiantajan palaute

Esitin kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset Elvis ry:n toiminnanjohtaja Aku Toivoselle. Esitin ensiksi idean ekstranetin kehittamisestä. Toivonen sanoi, että Elvis ry on jo jonkin aikaa tunnistanut ekstranetin yhtenä mahdollisista ratkaisuista ongelmaan. Yhdistys on myös jo pyytänyt tarjouksia ekstranetin kehittamisestä. Toivonen tunnistaa sen, että levy-yhtiöt pitäisi saada mukaan ekstranetin käyttöön. Hän on myös sitä mieltä, että ekstranetistä tulisi tehdä mahdollisimman houkutteleva, jotta kaikki ryhtyisivät sitä käyttämään. (Toivonen 2013.)

Toiseksi esitin ensitallennusluvan tarkempaa selvittämistä. Tämä oli Toivosen mielestä hyvä löytö ja Elvis ry rupeaakin selvittämään asiaa. Toivosen mukaan Elvis ry:n tulee kertoa jäsenistölleen ensitallennusluvasta, kuten myös sen merkityksestä ja tehtävästä. Toivosen mielestä ensitallennusluvassa saattaa myös olla jotain, joka luo uutta käytäntöä musiikkialalle. (Toivonen 2013.)

Lähteet

Painetut lähteet

Ahokas, P., Frisk, T., Hyvönen, V., Jaakonmaa, E., Nieminen, P., Nikula, J. & Pesonen, R. 2004. Artist ABC - avaa ikkunoita musiikin maailmaan. T2 Promotions.

Haarmann, P. 2005. Tekijänoikeus ja lähioikeudet. 3. uudistettu painos. Helsinki: Talentum.

Harenko, K., Niiranen, V. & Tarkela, P. 2006. Tekijänoikeus - kommentaari ja käsikirja. Helsinki: WSOYpro.

Karhumaa, M., Lehtman, I. & Nikula, J. 2010. Musiikki liiketoimintana. Helsinki: Kustannus-osakeyhtiö Teos.

Lehtinen, L. 2011. Muusikon sopimusopas. Helsinki: Tietosanoma.

Salo, H. 2006. Kahlekuningaslaji - lauluyriikan käsikirja. Helsinki: Like.

Työministeriö. 2002. Kulttuuriteollisuus. Helsinki: Edita Prima.

Sähköiset julkaisut

Argillander, T. & Martikainen, V. 2009. Musiikkiala 2009. Viitattu 12.10.2012.
www2.siba.fi/taydennyskoulutus/pdf/musiikkiala2009.pdf

Elvis ry. 2012. Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry. Viitattu 28.11.2012.
http://www.elvisry.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=37&Itemid=105

Hämäläinen, T. 2006. Biisinikkarin peruskoulu - opas musiikintekijöille. Viitattu 22.11.2012.
www.elvisry.fi/pdf/biisinikkarinperuskoulu.pdf

Gramex. 2012. Taitelijat ja tuottajat. Viitattu 27.11.2012.
http://www.gramex.fi/fi/taiteilijat_ja_tuottajat

Kauppalehti. 2012. Tina Turner ja Pink Floyd joutuvat myyntilistalle. Viitattu 6.11.2012.
<http://www.kauppalehti.fi/etusivu/tina+turner+ja+pink+floyd+joutuvat+myyntilistalle/201209263951>

Musiikkituottajat - IFPI Finland ry. 2013. 2012 tammi-joulukuu äänitemyynnin markkinaosuudet. Viitattu 4.5.2013.
<http://www.ifpi.fi/tilastot/vuosimyynti/2012/Mark.osuus%20kokonaismyynnist%C3%A4%2001-12%202012.pdf>

Nieminen, J. 2004. Tuotantoyhtiöille ulkoistetut äänitteet. Viitattu 24.10.2012.
http://www.muusikkojenliitto.fi/muusikko/muusikko_2004/4_rahoytus6.html

SAMK. 2012. Tekijänoikeustietoa opettajan ja opiskelijan näkökulmasta. Viitattu 5.10.2012.
<http://www.samk.fi/opiskeluverkossa/opiskelijalle/tekijanoikeustietoa>

Suomen Musiikkikustantajat ry, Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry & Suomen Säveltäjät ry. 2008. Musiikkikustantamisen hyvä käytäntö. Viitattu 18.10.2012.
www.elvisry.fi/pdf/Hyakaytando.pdf

Taideyliopistojen tekijänoikeuspalvelu. 2012. Sanoitus. Viitattu 6.11.2012.
<https://wiki.aalto.fi/display/copyright/2.+Sanoitus>

Tekijänoikeuslaki 446/1995. Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404. Viitattu 17.10.2012.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>

Teosto. 2012. Mikä Teosto on?. Viitattu 3.10.2012.
http://www.teosto.fi/fi/mika_teosto_on.html

Teoston tilitys- ja jakosääntö. 2012. Teoston tilitys- ja jakosääntö. Viitattu 27.11.2012.
<http://www.teosto.fi/tekijat/artikkelit/teoston-tilitys-ja-jakosaanto>

Teosto. 2010. Teoston tilitys- ja jakosääntö. Viitattu 31.10.2012.
<http://www.teosto.fi/sites/default/files/files/TeostonTilitys-%20ja%20jakos%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6.pdf>

Teosto r.y. 2012. Tietoa hyvitysmaksusta. Viitattu 22.11.2012.
http://www.hyvitysmaksu.fi/fin/tietoa_hyvitysmaksusta.html

Tilastokeskus. 2012. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. Viitattu 16.4.2013.
<http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/01/07/16.4>

Tolppanen, E. & Tuomainen, T. 2012. Tunnuslukuja ja tutkimuksia 2 - musiikkialan talous Suomessa 2011. Viitattu 25.10.2012.
http://konservatorioliitto.fi/sites/default/files/tunnuslukuja_ja_tutkimuksia2.pdf

Julkaisemattomat lähteet

Musiikintekijä A, 2013. Musiikintekijän haastattelu 1.7.2013.

Musiikintekijä B, 2013. Musiikintekijän haastattelu 8.7.2013.

Naulapää, T. 2012. NCB:n Tuija Naulapään sähköpostihaastattelu. Email tn@ncb.dk
28.11.2012.

Toivonen, A. 2012. Elvis ry:n toiminnanjohtajan haastattelu 20.11.2012. Elvis ry. Helsinki.

Toivonen, A. 2013. Elvis ry:n toiminnanjohtajan haastattelu 29.9.2013. Elvis ry. Helsinki.

Kuviot

Kuvio 1: Yhteenveto suomalaisen musiikkialan toimijoista ja musiikkitoiminnan taloudellisista volyymeistä.	10
Kuvio 2: Tekijänoikeuden sisältö.....	20

Taulukot

Taulukko 1: Levy-yhtiöiden markkinaosuudet Suomessa vuonna 2011	13
Taulukko 2: Lähetetyt kappaleet ja niiden levyille päätyminen sekä niistä ja levyille päätyättömistä kappaleista ilmoittaminen	26
Taulukko 3: Mitä kautta kappaleet tavallisimmin päätyvät levyille	26
Taulukko 4: Sopimus tapa	27
Taulukko 5: Kuinka haitallisena ilmoittamattomuutta pidetään	27
Taulukko 6: Kuinka tärkeänä yleisen käytännön perustamista pidetään.....	28
Taulukko 7: Ensitalennusluvan kysymisen yleisyys kappaleiden ensijulkaisun yhteydessä.	29

Liitteet

Liite 1 Saatekirje.....	42
Liite 2 Kysymyslomake	43
Liite 3 Haastattelurunko	45

Liite 1 Saatekirje

Osallistu ensijulkaisua koskevaan kyselyyn

Tämän Elvisin järjestämän kyselyn tavoitteena on selvittää (ennenjulkaisemattomien) kappa-
leiden ensijulkaisuun liittyviä käytäntöjä. Kysely on toteutettu yhteistyössä Laurea-
ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijan Juha Aron kanssa. Hän tekee aiheesta opin-
näytetyötä.

Jokainen vastaus on tärkeä ja kaikkien mielipiteet ovat arvokkaita, joten olemme erittäin
kiitollisia kaikista vastauksista. Kyselyyn vastaaminen vie noin 3 - 5 minuuttia.

Mikäli sinulla on kysyttävää, tavoitat Aron sähköpostitse osoitteesta juha.aro@laurea.fi

Linkki kyselyyn: <https://elomake3.laurea.fi/lomakkeet/7120/lomake.html>

Liite 2 Kysymyslomake

1. Minä vuonna ensimmäinen muille tekemäsi kappale julkaistiin?

2. Kuinka monta kappaletta keskimäärin tarjoat vuodessa muiden artistien levyillä julkaistavaksi?

2.1. Kuinka moni näistä tarjoamistasi kappaleista päätyy levyillä julkaistaviksi?

2.2. Kuinka monesta näistä levyillä julkaistusta kappaleesta olet saanut levy-yhtiöltä ennakkoilmoituksen, että kappale tullaan julkaisemaan levyllä?

2.3. Kuinka monesta tarjoamastasi, mutta EI julkaistuksi päätyneestä kappaleestasi olet saanut levy-yhtiöltä ilmoituksen, että kappaletta EI tulla julkaisemaan levyllä? (Jos kaikki kappaleesi päätyvät julkaistuviksi jätä vastaamatta kysymykseen)

3. Kuvaile, mitä kautta kappaleesi tavallisimmin päätyvät valituiksi muiden artistien levyille

- Kustantajan kautta
- Tuottajan kautta
- Artistin oman valinnan kautta
- Jokin muu, mikä?

4. Millä tavalla sovitte levy-yhtiön kanssa, että kappaleesi julkaistaan jonkun levy-yhtiön artistin levyllä?

- Kirjallisella sopimuksella
- Sähköpostitse
- Kirjeitse
- Puhelimitse
- Suullisesti
- Ei mitenkään
- Jokin muu, mikä?

5. Kuinka haittaavana pidät sitä, että levy-yhtiö ei ilmoita musiikintekijälle silloin, kun musiikintekijän kappale on varmistunut levy-yhtiön artistin levyille tulevaksi?

- Ei lainkaan haittaavaa
- Ei kovin haittaavaa
- Melko haittaavaa
- Erittäin haittaavaa

6. Kuinka tärkeänä pidät sitä, että alalle kehitettäisiin yleinen käytäntö, joka takaisi sen, että levy-yhtiöt ilmoittavat musiikintekijälle, kun on varmistunut, että tämän kappale tullaan julkaisemaan levy-yhtiön artistin levyllä?

- Ei tärkeä
 Ei kovin tärkeä
 Melko tärkeä
 Todella tärkeä

7. Kuinka usein sinulta keskimäärin kysytään ensitallennuslupaa (esimerkki ensitallennusluvasta löytyy kyselyn lopusta), kun kappaleitasi julkaistaan levy-yhtiön artistien levyillä? (vastaus prosentteina, kiitos)

8. Voit kirjoittaa tähän kommentteja liittyen kyselyssä esille tulleisiin asioihin, kuten vaikkapa siihen, että miten haluaisit levy-yhtiön ilmoittavan sinulle, kun kappaleesi on varmistunut levy-yhtiön artistin levyille tulevaksi.

Jätä yhteystietosi, jos saamme ottaa sinuun asian tiimoilta yhteyttä tulevaisuudessa. (antamiasi yhteystietoja ei pystytä yhdistämään vastauksiisi)

Nimi
Puhelin
Sähköposti

Hyvä Musiikintekijä,

Kyselyssä mainitulla kappaleen ensitallennusluvalla tarkoitetaan vapaamuotoista muutamalla lauseella kirjoitettua lupaa, josta tulee käydä ilmi seuraavat asiat: annetaan ensitallennuslupa, levyn taloudellinen tuottaja, teos ja sen oikeudenomistajat, äänite sekä päiväys ja oikeudenomistajien allekirjoitukset.

Esimerkki ensitallennusluvasta:

Minä Matti Musiikintekijä annan Tero Tuottajalle luvan tallentaa teokseni Musiikintekijän laulu, jonka säveltäjä ja sanoittaja on Matti Musiikintekijä, äänitteelle Laujuja 2.

allekirjoitus
Matti Musiikintekijä
3.4.2013 Vantaa

Lähde: Tuija Naulapää / NCB

Liite 3 Haastattelurunko

1. Kuinka usein olet saanut levy-yhtiöltä ennakoilmoituksen siitä, että kappaleitasi tullaan julkaisemaan levy-yhtiön artistin levyllä?
2. Kuinka usein olet saanut kappaleestasi ilmoituksen, että sitä ei tulla julkaisemaan levyllä?
3. Kuinka usein sinulta kysytään ensitallennuslupaa, kun kappaleitasi tallennetaan ensimmäisen kerran?
4. Olisiko sinulla ehdotusta miten levy-yhtiöiden ilmoittamattomuus saataisiin ratkaistua?